

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

**İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNDE ORMAN ALGISI
(TRABZON İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Orman Müh. Hande NAZİFOĞLU

MART 2015

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNDE ORMAN ALGISI
(TRABZON İLİ ÖRNEĞİ)

Orman Müh. Hande NAZİFOĞLU

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünce
“ORMAN YÜKSEK MÜHENDİSİ”
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 09.02.2015
Tezin Savunma Tarihi : 16.03.2015

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ

Trabzon 2015

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü
Orman Mühendisliği Anabilim Dalında
Hande NAZİFOĞLU Tarafından Hazırlanan

İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNDE ORMAN ALGISI
(TRABZON İLİ ÖRNEĞİ)

başlıklı bu çalışma, Enstitü Yönetim Kurulunun 24 / 02 / 2015 gün ve 1591 sayılı
kararıyla oluşturulan jüri tarafından yapılan sınavda

YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan : Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ

Üye : Prof. Dr. Devlet TOKSOY

Üye : Yrd. Doç. Dr. Hüseyin AYAZ

Prof. Dr. Sadettin KORKMAZ

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

“İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinde Orman Algısı (Trabzon İli Örneği)” başlıklı bu çalışma Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Tez süresi boyunca, başta tez konusu seçimi olmak üzere, tezin planlanması ve yürütülmesinde bana her türlü yardımı gösteren ve fikirleriyle vizyonumu her geçen gün geliştiren çok değerli tez danışmanım Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ’e sonsuz ve içten teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmamın çeşitli aşamalarında bana değerli zamanlarını ayırarak, yardımcı olan hocalarım Prof. Dr. Hakkı YAVUZ’a, Yrd. Doç. Dr. Hüseyin AYAZ’a, Yrd. Doç. Dr. Vesile OKTAN’a ve Yrd. Doç. Dr. Mahmut Muhammed BAYRAMOĞLU’na teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma kapsamında gerekli izinlerin alınması sürecinde Trabzon Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü’ne ve ziyarette bulunduğum okullardaki tüm okul müdürlerine, okul müdür yardımcılara ve okul öğretmenlerine yardımcı oldukları için teşekkür ederim.

Son olarak tüm bu süreç boyunca bana bana her türlü imkânı sağlayarak maddi ve manevi desteklerinin esirgemeyen aileme ve arkadaşlarıma yanımda oldukları için teşekkür ederim.

Bu araştırmanın, gelecekte benzer konularda araştırma yapacaklara yardımcı kaynak olmasını temenni ederim.

Hande NAZİFOĞLU
Trabzon, 2015

TEZ BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinde Orman Algısı (Trabzon İli Örneği)” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ ‘ün sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.
09/02/2015

Hande NAZİFOĞLU

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	III
TEZ BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VII
SUMMARY	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	IX
TABLolar DİZİNİ.....	XII
SEMBOLLER DİZİNİ.....	XIII
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Literatür Özeti	3
1.3. Araştırmanın Konusu	4
1.4. Araştırmanın Yöntemi.....	5
1.5. Araştırmanın Sınırları.....	9
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR	11
2.1. Okul Seçimi.....	11
2.2. Okulların Tanıtımı.....	12
2.2.1. İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu	12
2.2.2.a. Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu.....	13
2.2.2.b. Cumhuriyet Ortaokulu.....	13
2.2.3. Başar İlkokulu ve Ortaokulu	14
2.2.4. Çatak İlkokulu ve Ortaokulu	15
2.2.5. Taştepe İlkokulu ve Ortaokulu	15
2.3. Yöntem	16
2.3.1. Verilerin Çözümlemesi.....	17
3. BULGULAR VE İRDELEMELER	20
3.1. Eğitimin Orman Algısına Etkisi	20
3.1.1. Trabzon İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu'nda Eğitime Göre Orman Algısı	20

3.1.2.	Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu ve Cumhuriyet Ortaokulu'nda Eğitime Göre Orman Algısı	25
3.1.3.	Maçka Başar İlkokulu ve Ortaokulu ile Çatak İlkokul ve Ortaokulu'nda Eğitime Göre Orman Algısı	31
3.1.4.	Araklı Taştepe İlkokul ve Ortaokulu'nda Eğitime Göre Orman Algısı	37
3.2.	Yaşam Alanının (Konum) Orman Algısına Etkisi	42
3.2.1.	İl Merkezi, İlçe Merkezi ve Köy Okulları Arasındaki Orman Algısı	43
3.2.2.	İki Farklı İlçede Bulunan Köy Okulları Arasındaki Orman Algısı	46
4.	SONUÇ	49
5.	ÖNERİLER	53
6.	KAYNAKLAR.....	55
7.	EKLER (1 Adet CD)	57

ÖZGEÇMİŞ

Yüksek Lisans Tezi

ÖZET

İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNDE ORMAN ALGISI
(TRABZON İLİ ÖRNEĞİ)

Hande NAZİFOĞLU

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ
2015, 56 Sayfa

Trabzon ili kapsamında yürütülen bu çalışma ile orman algısının eğitime ve yaşanılan ortama göre ilköğretim öğrenciler üzerinde etkili olup olmadığı, bir etkisi var ise ne derece olduğu tespit edilmek istenmiştir.

Bu araştırmaya Trabzon ili kent içerisinde ve kırsal kesimde eğitim gören 570 ilkokul öğrencisi ve 596 ortaokul öğrencisi olmak üzere toplam 1166 öğrenci katılmıştır. Her sınıftan ortalama 2 şubenin katılımı sağlanarak, her sınıfta 30 öğrenciden fazla öğrenci ile araştırma yapılmıştır. Söz konusu öğrencilere “orman” ile ilgili resimler yaptırılarak, bu resimler de kullandıkları figürler çeşit ve yoğunluk olarak tespit edilmiştir.

Resimlerin değerlendirilmesi sırasında SPSS Windows-20 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizi için öncelikle tüm resimler incelenerek öğrenciler tarafından kullanılan figürlerin frekans değerleri bulunmuştur. Orman algısında eğitimin etkisinin saptanabilmesi için her okul için ayrı ayrı Ki-Kare testleri yapılmıştır. Kentsel alan-kırsal alan etkisinin saptana bilmesi için ise öncelikle il merkezi-ilçe merkezi ve köy okulları arasında Ki-Kare test yapılmış daha sonra iki köy arasındaki farklılığı görebilmek için de ayrı bir Ki-Kare testi daha yapılmıştır.

Elde edilen verilerden çıkan sonuçlara göre orman algısında eğitimin ve konumun etkili olduğu saptanmış ve değerlendirmelerin detaylarına tez içerisinde yer verilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre konu için çözüm önerileri getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Orman Algısı, Kentsel Alan, Kırsal Alan, Eğitim, Resim

Master Thesis

SUMMARY

THE FOREST PERCEPTION OF PRIMARY AND SECONDARY SCHOOL
STUDENTS THE CASE OF TRABZON PROVINCE

Hande NAZIFOGLU

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
Forest Engineering Graduate Program
Supervisor: Prof. Cantürk GÜMÜŞ
2015, 56 Pages

In this study, which was held within the borders of Trabzon province, it is intended to determine if the forest perception has any affect on primary school students according to their education level and place of accommodation, and also the level of the forest perception's affect is determined.

This study contains 570 primary school students and 596 secondary school students from both urban areas and rural areas, with a total of 1166 students. The research was held with at least 30 students from and with an average of 2 sections for each class. The said students were made to draw pictures related to a forest. The figures on those pictures were assessed according to variety and intensity.

SPSS Windows-20 program was used during pictures assessment. For data analysis, firstly the frequency values for each picture drawn by the students were determined by observing all of the pictures. Chi- Square Tests were held separately for each school to determine the affect of education on forest perception. Firstly Chi- Square Tests were held in schools in the city centre and some villages, afterwards an additional Chi-Square Test was held to put the difference between schools in villages.

It is determined from the results that education and location are effective in forest perception and evaluations are described in this thesis. In addition solutions about the issue are offered according to the results.

Key Words: Forest Perception, Urban Area, Rural Area, Education, Picture

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Kara kalem ile çizilmiş bir resim çalışması	6
Şekil 2. Kuru boya ile renklendirilerek yapılmış bir resim çalışması	6
Şekil 3. Pastel boya ile renklendirilmiş bir resim örneği	7
Şekil 4. Yazı kullanılmış bir resim örneği.....	8
Şekil 5. Yıldırım ve orman yangınıanı anlatan bir resim.....	9
Şekil 6. Trabzon İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu	12
Şekil 7. Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu	13
Şekil 8. Maçka Cumhuriyet Ortaokulu	13
Şekil 9. Maçka Başar İlkokulu ve Ortaokulu	14
Şekil 10. Maçka Çatak İlkokulu ve Ortaokulu.....	15
Şekil 11. Araklı Taştepe İlkokulu ve Ortaokulu	15
Şekil 12. T.İ.İ.O. I. grup ögeleri tercih sayısı.....	20
Şekil 13. İsmet Paşa İlkokul 1.sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim	21
Şekil 14. T.İ.İ.O. II. grup ögeleri tercih sayısı	21
Şekil 15. İsmet Paşa Ortaokul 6.sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim.....	22
Şekil 16. İ.İ.O. ile III. grup ögeleri tercih sayısı	22
Şekil 17. İsmet Paşa İlkokul 4.sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim	23
Şekil 18. İ.İ.O. IV. grup ögeleri tercih sayısı	23
Şekil 19. İsmet Paşa İlkokul 4.sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim	24
Şekil 20. İsmet Paşa İlkokulu 4. Sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim.....	25
Şekil 21. Ce-Zi-Ne İlkokul 3. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim	26
Şekil 22. C.K.İ. ve C.O. I.grup ögeleri tercih sayısı	26
Şekil 23. C.K.İ. ve C.O. II. grup ögeleri tercih sayısı	27
Şekil 24. Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu 3. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim.....	27
Şekil 25. C.K.İ. ve C.O. III. grup ögeleri tercih sayısı.....	28
Şekil 26. Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu 4. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim.....	28
Şekil 27. C.K.İ. ve C.O. IV. grup ögeleri tercih sayısı.....	29
Şekil 28. Cumhuriyet Ortaokulu 8. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim.....	29

Şekil 29. Cumhuriyet Ortaokulu 5. Sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim	31
Şekil 30. Ç.İ.O. ve B.İ.O. I grup öğeleri tercih sayısı	31
Şekil 31. Çatak Ortaokulu 5. sınıf öğrencisi tarafından çizilen piknik resmi	32
Şekil 32. Ç.İ.O. ve B.İ.O. II. grup öğeleri tercih sayısı.....	32
Şekil 33. Başar Ortaokulu 7. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim.....	33
Şekil 34. Ç.İ.O. ve B.İ.O. III. grup öğeleri tercih sayısı	33
Şekil 35. Ç.İ.O. ve B.İ.O. IV. grup öğeleri tercih sayısı	34
Şekil 36. Başar Ortaokulu 7. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim.....	35
Şekil 37. Başar Ortaokulu 8. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim.....	35
Şekil 38. Başar Ortaokulu 8. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim.....	37
Şekil 39. T.İ.O. I. grup öğeleri tercih sayısı	38
Şekil 40. Taştepe İlkokulu 2. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim	38
Şekil 41. T.İ.O. II. grup öğeleri tercih sayısı.....	39
Şekil 42. Taştepe İlkokulu 4. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim	39
Şekil 43. T.İ.O. III. grup öğeleri tercih sayısı	40
Şekil 44. Taştepe İlkokulu 1. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim	40
Şekil 45. T.İ.O. IV. grup öğeleri tercih sayısı	41
Şekil 46. Taştepe İlkokulu 5. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim	41
Şekil 47. İl- İlçe- Köy karşılaştırması grafiği.....	43
Şekil 48. İsmet Paşa Ortaokulu 5. Sınıf öğrenci tarafından yapılan ve ormanların toprak kaymasında karşı korucuyu fonksiyonu olduğunu anlatan resim.....	44
Şekil 49. Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu 1.sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim örneği.....	44
Şekil 50. Maçka Başar İlkokulu 4. Sınıf öğrencisi tarafından çizilen ağaç türleri resmi... 45	
Şekil 51. Trabzon İsmet Paşa Ortaokulu 7. Sınıf öğrenci tarafından çizilen, ormanların tahrip edilmesinden dolayı ormanda yaşayan hayvanların araba ile başka yere taşındığını anlatan resim örneği	46
Şekil 52. Maçka Köy- Araklı Köy karşılaştırması	47
Şekil 53. Araklı Taştepe Ortaokulu 6. Sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim	47
Şekil 54. Araklı Taştepe Ortaokulu 7. Sınıf öğrencisi tarafından ağaç kullanılmadan çizilen orman resmi	48
Şekil 55. Maçka Başar İlkokulu 1.sınıf öğrencisi tarafından yapılan ağaçsız orman resmi.....	48
Şekil 56. Araklı Taştepe Ortaokulu 5. Sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim.....	49
Şekil 57. Trabzon İsmet Paşa İlkokulu 4. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim.....	50

Şekil 58. Trabzon İsmet Paşa İlkokulu 4. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim.....	51
Şekil 59. Maçka Başar Ortaokulu 7. Sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim	51
Şekil 60. Araklı Taştepe Ortaokulu 8. Sınıf öğrencisi tarafından çizilen, ağaç kesimi nedeniyle ormanın terk etmek zorunda kalan ağacı anlatan resim	52

TABLULAR DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Araştırmanın yürütüldüğü okullar ve öğrenciler.....	10
Tablo 2. Verilerin sınıflandırılması	17
Tablo 3. Okulların toplam frekansları	18
Tablo 4. Trabzon İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu öğrencileri tarafından çizilen V. Grup öğeleri	24
Tablo 5. Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu ve Cumhuriyet Ortaokulu öğrencileri tarafından çizilen V. Grup öğeleri.....	30
Tablo 6. Maçka Başar İlkokulu ve Ortaokulu ile Çatak İlkokul ve Ortaokulu öğrencileri tarafından çizilen V. Grup öğeleri	36
Tablo 7. Araklı Taştepe İlk ve Orta Okulu öğrencileri tarafından çizilen V. Grup öğeleri	42

KISALTMALAR DİZİNİ

- A.T.İ.O. : Araklı Taştepe İlkokulu ve Ortaokulu
M.B.İ.O. : Maçka Başar İlkokulu ve Ortaokulu
M.C.K.İ. : Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu
M.C.O. : Maçka Cumhuriyet Ortaokulu
M.Ç.İ.O : Maçka Çatak İlkokulu ve Ortaokulu
T.İ.İ.O. : Trabzon İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Dünyanın var oluşundan itibaren hatırı sayılır büyüklükteki kara parçalarını kaplayan ormanların insanlık tarihine ne kadar önemli faydalar sağladığı tarih araştırmalarında tespit edilen gerçeklerdir. İlk çağlardan itibaren insanlar yaşamlarını sürdürdükleri bu alanları tahrip etmeye başladıkları gibi gelecek kaygısı ile birlikte korumaya da başlamışlardır.

Orman, insan yaşamının vazgeçilmez bir ögesidir. İnsanoğlu var olduğu tarihten itibaren hep ormana ihtiyaç duymuştur. Ormanlar beslenmeden barınmaya insanların birçok ihtiyacını karşılamış ve karşılamaya devam etmektedir. Ormanların canlı bir ekosistem olarak insanoğlu için beşikten mezara sağladığı yararların tartışılmaz gerçeklerdir. Bunların yanında yakın yıllara kadar yaşamın her alanında odun kullanımı söz konusuydu. Ancak şimdilerde insanoğlunun ormana olan ihtiyacı zaman ve koşullar değiştikçe farklı boyutlar kazanabilmektedir.

Ormanlar, yeraltı suyunun oluşumundan ve temiz su kaynakları üretiminden erozyonun önlemesine, ulusal savunmadan ilaç hammaddesi üretimine, iklim yumuşatması gibi birçok etkisinden bahsedebilmek olanaklıdır. Ormanların sadece karbon depolama işlevi bile küresel yaşamın sürdürülebilmesi bakımından vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Buna rağmen Dünya ormanlarının her yıl 10 milyon hektardan daha fazla azalması insanoğlunun karşı karşıya kaldığı önemli bir sorundur.

Dünya genelinde azalmakta olan ormanlar ülkemizde de bazı tahribata maruz kalmaktadır. Bu tahribatın engellenebilmesi için öncelik insanlara ormanların sonsuz bir kaynak olmadığının ve bakıma ihtiyaç duyan canlı organizmalar olduğunun eğitiminin verilmesi gerekmektedir. Aslan vd. (2008) ormanlardaki tahribatı şu şekilde açıklamışlardır; “Ormanlar, kimi zaman tükenmez kaynaklar olarak algılanmış, hem yeri hem de üzerindeki biokütle yönünden aşırı kullanıma uğramıştır. Günümüzde “Orman insan içindir.” yaklaşımı doğrultusunda; ormanlar yerleri bakımından da önemli bir değere layık görülmekte ve orman olan yerler başkaca hizmetlere tahsis edilebilmektedir.”.

Yaklaşık %28’i ormanlık alan ile kaplı ülkemizde ormanların varlığını sürdürebilmesi için insanlara eğitim ile gerekli olan bilgilendirme yapılmalıdır. Ülkemizde 2012 yılında değiştirilen kanun ile eğitime başlama yaşı 5 olarak kabul edilmiştir. Ancak 5

yaşından itibaren eğitim alan öğrencilerin ormanı tanımaya yönelik konular hakkında bilgilendirmeleri daha ilerideki yaşlarda olmaktadır. Ormanların öğrenciler tarafından nasıl algılandığı ve öğrencilerin ormana karşı tutumlarının bilinmesi çok önemlidir; çünkü ormanlar birer mirastır. Bu mirasın korunması için araştırmalar yapılması gerekmektedir. Genç vd. (2008) öğrencilerin ormana karşı tutumlarının ve ormanı nasıl algıladıklarını belirlerin, gelecekte ormanlara karşı daha duyarlı vatandaşlar yetiştirilmesi için önemli olduğunu söylemektedirler.

Dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de ormanın ve ormanın insanoğlu için önemi yeterince bilinmemektedir. Bu konu insan – orman ilişkilerinin geliştirilmesi bakımından önemli olduğu gibi, ormancılık sorunlarının çözümü açısından kamuoyu desteğinin sağlanması bakımından da çok önemlidir. Bu nedenle ormanların korunması yönelik toplumsal bir bilinç oluşturmak gerekmektedir.

Algı bir şeye dikkat yönelterek o şeyin bilincine varma olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2014). Toplumda orman algısı yaratarak ormanlar hakkında toplumu bilinçlendirmek gerekmektedir. Öğrencilerin ilköğretim ve ortaokul eğitimleri boyunca aldıkları eğitim ile bu algının oluşması sağlanmaya çalışılmalıdır.

Bu araştırma, çocukluk döneminden itibaren ormana yakın bölgelerde yaşayan öğrenciler ile kentte yaşayan öğrenciler arasında ormanı algılamada fark olup olmadığını ve yaşadıkları yerlerin yanı sıra ilköğretim ve ortaokul eğitim hayatları süresince aldıkları eğitim ile birlikte algılarında değişimler olup olmadığını tespit edebilmek amacıyla hazırlanmıştır.

1.2. Literatür Özeti

Genç, Demirkaya ve Karasakal'ın 2008 yılında yaptıkları “İlköğretim Öğrencilerinin Ormana İlişkin Görüşleri: Nitel Bir Araştırma” adlı çalışma ile öğrencilerin büyük bir kısmının ormanı korumaya yönelik tedbirler aldığı görülmüştür. Bu tedbirlerin büyük bir çoğunluğu ağaçlandırma çalışmalarıyla ve ağaçlara zarar vermemekle ilgilidir.

2010 yılında Kayalı tarafından yapılan “İlköğretim İkinci Kademe Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ormana Yönelik Tutumları” adlı araştırma ile öğrencilerin genel olarak olumlu tutum sergiledikleri gözlenmiş, cinsiyet ayrımının tutumlar arasında fark yaratabildiği tespit edilmiştir. Erkek öğrenciler % 74'ünün olumlu tutum içerisinde olurken kız öğrencilerde bu oran % 61 olarak saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin en çok olumlu

tutum içinde olduğu madde olarak da “Hayvanların ve bitkilerin yaşayabilecekleri bir ormanlık alanı korumanın çok önemli olduğunu ve ağaçların da insanlar gibi yaşama hakkına sahip olduğunu” belirten maddedir (Kayalı, 2010).

Seçgin, Yalvaç ve Çetin tarafından yapılan “İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Karikatür Aracılığıyla Çevre Sorunlarına İlişkin Algıları” adlı çalışmanın bir adımında ise öğrencilere orman yangını esnasında kendi kendilerine su dökerek yangını söndürmeye çalışan ağaçları resmeden bir orman karikatürü gösterilmiş ve öğrencilerden bu karikatür için yorum yapmaları istenmiştir. Öğrencilerin bir kısmının bu karikatürü şu şekilde yorumladıkları tespit edilmiştir: “Burada kuraklık var. Kimse ağaçları sulamamış ağaçlar kendileri suluyorlar” (Seçgiç vd., 2010).

İlköğretim öğrencilerin ilgili ders kitapları incelendiğinde ilköğretim öğrencileri için Milli Eğitim Bakanlığı'nın tercih ettiği “Resimli Türkçe Sözlük” içerisinde orman tanımı ise şöyledir; “Orman: Ağaçlarla örtülü geniş alan.”. Bilimsel olarak da kabul gören genel bir orman tanımı ise şu şekildedir: “Oldukça geniş bir alanda kendine özgü bir iklim oluşturabilen, belirli yükseklik, yapı ve sıklıktaki ağaçlar, ağaççık, çalı ve otsu bitkiler, yosun, eğrelti ve mantarlar, toprağın altında ve üstünde yaşayan mikroorganizmalar ve çeşitli böcek ve hayvanlarla orman toprağının birlikte oluşturduğu hayat birliğidir” (Aytuğ, 1967).

Ders konuları içerisinde sözlükte okudukları orman tanımı dışında ormanı tanıtan bir ünitenin olmaması büyük bir eksikliklerdir. İlkokul 3.sınıfta başlayan “Yaşadığımız yeri tanıyalım”, “İlçemizi tanıyalım” gibi ünitelerde kısa kısa orman tanımlarına yer verilmektedir. Ortaokul 8.sınıfta görülen Sosyal Bilgiler - Coğrafya ders konuları içerisinde bitki örtüsünün açıklayan ünitelerde yapılan orman tanımları ise sadece ormanda bulunan ağaçların cinsi ve iklim ile olan ilişkileri hakkında bilgi vermektedir. Ormanın yapısını bütün olarak anlatan bir ünite olmayıp, farklı üniteler içerisinde parça parça bahsedilerek öğretilmeye çalışılan ormanlar, öğrenciler için gerçek orman bilgisinin oluşmasını zorlaştırmaktadır. Bu da ilköğretimden mezun olan öğrencilerin gerçek doğa bilinci kazanmasını engellemektedir. Arkış (1992) tarafından yapılan çalışmalarda ilköğretimin 6. sınıfında okutulan fen bilgisi dersi kapsamında öğrencilerin çevreye olan duyarlılıkları araştırılmış ve öneriler getirilmiştir Bu bilinci kazanamayan öğrencilerin ileride hava kirliliği, küresel ısınma, kaçak kesim, orman yangınları, erozyon gibi ormana zarar verecek olaylar karşısında kayıtsız kalabilmelerine neden olmaktadır. Ancak

ilköğretim sıralarında çocuk yaşta orman bilinci kazanılması durumunda gelecek kuşakların ormana karşı duyarlı olması beklenebilir.

1.3. Araştırmanın Konusu

Trabzon ili kapsamında Trabzon Merkez, Maçka Merkez, Maçka Köy ve Araklı Köy bölgelerinin yürütülen bu araştırma ile ilköğretim öğrencilerinin ilkokul ve ortaokul süresince aldıkları eğitimlere ve buldukları yöreye bağlı olarak ormanı algılarındaki değişimlerine dikkat çekmek amaçlanmıştır.

İlköğretim öğrencileri üzerinde yapılan bu araştırmanın konusu; orman algısının, alınan eğitime ve yaşanılan çevreye bağlı olarak ilkokul ve ortaokul öğrencileri üzerindeki etkisini görebilmektir.

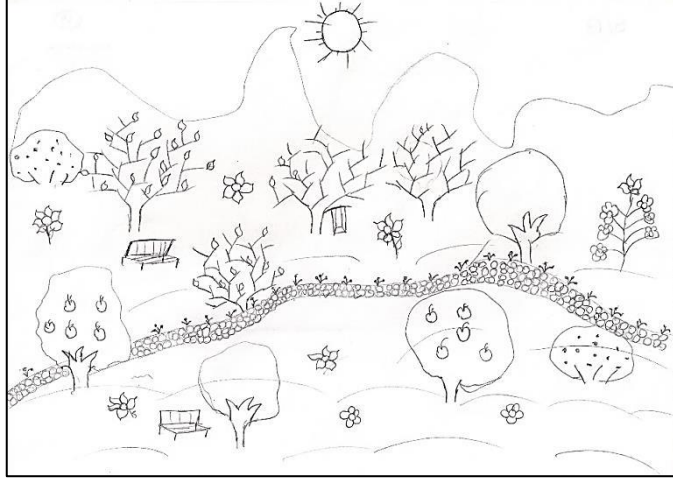
Yapılan literatür araştırmalarından yola çıkarak ilköğretim öğrencileri arasında orman algısının kapsamlı olarak incelendiği bir araştırmanın olmadığı gözlenmiştir. Bu sebeple araştırma konusu “İlkokul (1. Sınıf ve 4. Sınıf arası) ve ortaokul (5. Sınıf ve 8.Sınıf arası) öğrencilerinin buldukları sınıf ve yaşadıkları ortamlara (il, ilçe, köy) bağlı olarak orman algısının değerlendirmesi” olarak adlandırılmış ve şu soruların cevaplandırılması arzu edilmiştir:

1. İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin ilkokula başladıkları günden itibaren ve ortaokuldan mezun oluncaya kadar geçen süre içerisinde aldıkları eğitim ile ormana bakışları değişiyor mu?
2. Öğrencilerinin yaşadıkları yerler il, ilçe, köy bazında değerlendirildiğinde ormana bakış ve ormanda faydalanma anlayışları değişiyor mu?
3. Taşrada yaşayan öğrencilerin yöre kültüründen etkilenecek ormana olan bakışları merkezde yaşam sürdüren öğrencilere göre farkları nelerdir?
4. Öğrencilerin ormanda bulunduğunu düşündüğü öğeleri tasvir ederken aldıkları eğitimin bu öğeler sayısının değişiminde bir etkisi oluyor mu?
5. Öğrencilerinin ormanda bulunduğunun düşündüğü öğeleri tasvir ederken yaşadıkları yörenin bu öğeler sayısının değişiminde bir etkisi oluyor mu?
6. Öğrencilerin orman resimlerini çizerken araştırmada ele alınan I. Grup öğelerini (piknik/kamp, kamp ateşi, çadır, salıncak/hamak, bank, bayrak/tabela, uçurtma, yangın, çöp/çöp kutusu) kullanım sıklığı yaşa ve yaşadıkları çevrelere göre fark gösteriyor mu?

7. Öğrencilerin orman resimlerini çizerken araştırmada ele alınan II. Grup öğelerini (martı/kuş, kuş yuvası, kelebek, arı, arı kovanı, kedi/köpek, inek, geyik, balık, ördek, fil, zürafa, aslan, tavşan, uğur böceği, kaplumbağa, ayı, mağara, tırtıl/yılan, salyangoz, at) kullanım sıklığı yaşa ve yaşadıkları çevrelere göre fark gösteriyor mu?
8. Öğrencilerin orman resimlerini çizerken araştırmada ele alınan III. Grup öğelerini (güneş, dağ, bulut, yağmur, gökkuşağı, nehir/göl, çiçek, çimen, mantar) kullanım sıklığı yaşa ve yaşadıkları çevrelere göre fark gösteriyor mu?
9. Öğrencilerin orman resimlerini çizerken araştırmada ele alınan IV. Grup öğelerini (çocuk, ev, patika/ev yolu, tarla/çit, yol, köprü, tünel, çeşme, otomobil, diğer taşıtlar, balta/testere) kullanım sıklığı yaşa ve yaşadıkları çevrelere göre fark gösteriyor mu?
10. Öğrencilerin orman resimlerini çizerken araştırmada ele alınan V. Grup öğelerini (ağaç sayısı, yaprak/kozalak, devrik ağaç/dip kütüğü, fidan) kullanım sıklığı yaşa ve yaşadıkları çevrelere göre fark gösteriyor mu?

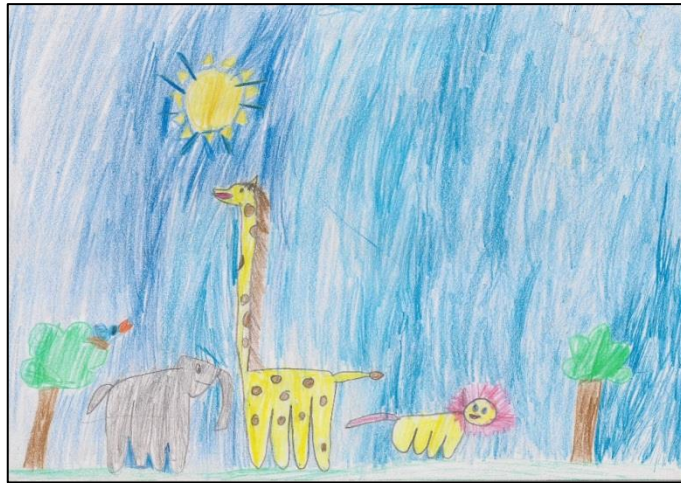
1.4. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma ilkökul ve ortaokul öğrencilerinin genellikle resim derslerine katılarak onlardan “orman” resmi yapılması istenmiştir. Bu esnada öğrencilerinin öğretmen yönlendirmesinden ve arkadaş etkisinden uzak resimler yapmalarına dikkat edilmiştir. Her sınıfta öğrencilere yalnızca “orman resmi” denilmiş ve içerik olarak başka bir açıklama yapılmamıştır. Her yaş grubu için kolay erişimi ve kullanımından dolayı (çoğunlukla) kara kalem kullanımı tercih edilmiştir.



Şekil 1. Kara kalem ile çizilmiş bir resim çalışması

Bu araştırmada ilkokul ve ortaokul öğrencilere resim yaptırılmıştır. Resim kağıdı boyutu olarak A4 kağıdı belirtilmiş olunmasına rağmen bazı öğrenciler A4 kağıtlarına güzel ve rahat resim yapamadıkları söylediklerinden, öğrenciler kağıt boyutu konusunda zorlanmamış, dilerlerse kendi resim kağıtlarını kullanmalarına izin verilmiştir. Kağıt boyutunun yanı sıra boya materyali olarak kolay erişilebilirliği ve ilkokul 1. sınıfından itibaren rahat kullanımı göz önüne alınarak “kara kalem” kullanımı tercih edilmiştir. Yine bir kısım öğrenciler resimlerindeki öğeleri daha net ve güzel ifade edebileceklerini düşündükleri için pastel boya ve ya renkli kuru kalem kullanmak istemişlerdir. Kağıt boyutu gibi materyal kullanımında da öğrencileri herhangi bir zorlama ya da kısıtlanma getirilmeyip resmini renklendirmek isteyen öğrencilere izin verilmiştir.



Şekil 2. Kuru boya ile renklendirilerek yapılmış bir resim çalışması



Şekil 3. Pastel boya ile renklendirilmiş bir resim örneği

Seçilen sınıflarda öğrencilerden yalnızca “orman resmi “ yapılması istenmiş başka herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Girilen her okuldaki bütün sınıflara başlangıçta bire bir aynı açıklama yapılmıştır. Böylelikle öğrencilerin öğretmen veya gözleyici tarafından herhangi bir etki altında kalmasını engelleyerek, kendi gördükleri ya da hayal ettikleri orman resimlerinin yapılmasına tarafsızca ulaşılması hedeflenmiştir. Bir sınıftaki öğrenci sayısının yetersiz olduğu ve aynı sınıf için iki şubeye girilmesi gerektiği durumlarda resimlerin aynı ders saati içerisinde yaptırılması sağlanmış, ders arasında öğrencilerin birbirlerinden etkilenmelerinin önüne geçilmiştir. Öğrencilerin resimleri yaparken birbirlerinden etkilenmemeleri için ders içerisinde onlara gerekli uyarılarda bulunulmuştur. Yine de kimi öğrencilerin birbirlerinden etkilendikleri görülmüştür. Dersin öğretmeniyle beraber yürütülen bu resim yaptırma faaliyetlerinde öğretmenlerin öğrencileri yönlendirici herhangi bir açıklama yapmasının önüne geçebilmek için faaliyet, önce öğretmenlerle görüşülerek onlardan ders saati içerisinde öğrencilere herhangi bir açıklama yapmamaları istenmiştir. Bu talep özellikle ilkokul öğretmenlerine yöneltilmiştir. Sebebi ise ilkokul öğrencilerinin kendi sınıf öğretmenlerinin etkisinden uzak resim yapamaya çekinmeleri ve sürekli öğretmenlerinden yardım talep etmeleridir. Öğretmenlerinden yardım alamayan ilkokul öğrencileri de böylece öğretmenlerinin etkisinden uzak kendi düşündükleri orman resimleri yapmışlardır.

Öğrencilere resimleri yaparken, yapmayı tercih ettikleri öğelerin güzel olup olmamasının önemli olmadığı söylenmiştir. Nedeni; bazı öğrencilerin, resimlerinde ne

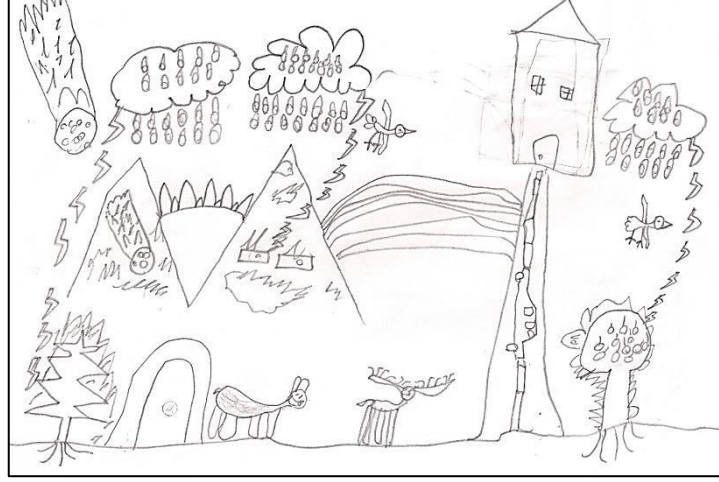
yaptıklarından çok nasıl yaptıklarıyla ilgileneneğimiz düşüncesi ve bu düşünce sebebiyle düşündükleri her şeyin resmini yapmayışları, resmetmekte zorlanacakları öğelerin resmetmekten kaçınmalarıdır. Bunun önün geçebilmek için öğrencilere, “bunun bir yetenek ya da resim yarışması olmadığı, araştırmanın çizilen ögenin nasıl çizildiğiyle değil, hangi öğelerinin çizildiğiyle ilgili olduğu” söylenmiştir.



Şekil 4. Yazı kullanılmış bir resim örneği

Açıklama olarak da, “bir öge çizmek istiyorsunuz ancak anlaşılır olduğu konusunda tereddütleriniz var ise ögeyi çizdikten sonra yanına ya da üzerine o ögenin ne olduğunu yazabilecekleri” belirtilmiştir. Bu açıklama yapılırken herhangi bir öge örneği verilmeyerek, öge konusunda öğrencileri etkilememesinin önüne geçilmiştir. Ek olarak bunun bir kompozisyon değil bir resim faaliyeti olduğu söylenip, her düşündüklerini kelimelerle aktarmalarının yanlış olacağı da öğrencilere hatırlatılmıştır.

Öğrencilerin resim yaptıkları sırada sınıf içerisinde sürekli gözlem yaparak, her öğrencinin gerçekte resimlerinde ne anlattığı anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu sebeple kimi resimler hakkında, resimleri sınıflardan toplama esnasında küçük hatırlatıcı notlar alınmıştır.



Şekil 5. Yıldırım ve orman yangını anlatan bir resim

Örnek gösterilen kara kalem resmin de bulutlardan düşen çizgilerin ‘yağmur’ değil ‘yıldırım’ olduğu ve bu yıldırımların orman yangına sebep olduğunu bilgisi resmi çizen öğrenci tarafından faaliyet esnasında sorulmasından sonra anlaşılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırları

Bu araştırma Trabzon ilinde sınırları içerisinde bulunan 5 farklı ilkököl ve 5 farklı ortaokul olmak üzere 10 okulda yapılmıştır. Trabzon merkez okulu olarak İsmet Paşa İlkokul ve İsmet Paşa Ortaokulu seçilmiştir. Trabzon ili Maçka ilçe merkezi okulu olarak Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu ve Cumhuriyet Ortaokulu seçilmiştir. Trabzon ili Maçka ilçe köy okulu olarak Çatak İlkokulu ve Çatak Ortaokulu, Başar İlkokulu ve Başar Ortaokulu seçilmiştir. Trabzon ili Araklı ilçe köy okulu olarak Taştepe İlkokulu ve Taştepe Ortaokulu seçilmiştir. Söz konusu araştırmada yalnızca öğrenci resimlerine yer verilmiştir. Araştırmada resim yapan öğrencilerden resimlere isim-soy isim yazmamaları istenmiş, kimlik bilgileri gizli tutulmuştur. Araştırma için kullanılan resimler 2013-2014 eğitim öğretim yılı içerisinde 2.yarıyılı (Bahar döneminde) Nisan ve Mayıs ayları içerisinde yaptırılmıştır.

Araştırmada yer alan okullar ve bu okullardaki ilgili araştırmaya katılan öğrenci sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Araştırma genelinde ilkokullardan 570 öğrenci ve ortaokullardan 596 öğrenci ile toplam 1166 adet resim yaptırılmıştır. Yaptırılan bütün

resimler taranmış, bir CD'ye yazdırılmıştır ve çalışmanın eklerinde bu CD'ye yer verilmiştir (Ek 1).

Tablo 1. Araştırmanın yürütüldüğü okullar ve öğrenciler

	Okul Adı	1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf	Toplam
İLKOKUL	Trabzon İsmet Paşa	60	33	36	35	164
	Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler	32	31	37	46	146
	Maçka Çatak	10	21	14	17	62
	Maçka Başar	20	22	16	17	75
	Araklı Taştepe	30	31	32	30	123
	Okul Adı	5.sınıf	6.sınıf	7.sınıf	8.sınıf	Toplam
ORTAOKUL	Trabzon İsmet Paşa	30	42	36	33	141
	Maçka Cumhuriyet	38	42	48	43	171
	Maçka Çatak	16	17	16	22	71
	Maçka Başar	14	16	21	36	87
	Araklı Taştepe	33	32	30	31	126

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1. Okul Seçimi

Araştırmaya yapılmaya başlamadan önce okul seçimim konusunda titiz bir çalışma yürütülmüştür. Seçilecek okulların Trabzon ilinin genel yapısını yansıtabilecek okullar olmasına dikkat edilmiştir.

Araştırmada kentsel bölgeyi temsil edecek olan Trabzon merkez okullunun seçimi sırasında okulun konumu önemsenmiştir. Kent içerisinde bulunan okulun merkezi daha çok yansıtacağı düşünülmüştür. İlde en kalabalık okulu seçmenin yanı sıra merkezdeki yaşantıyı temsil edebilmesi adına, üç kuşak ya da daha uzun süreden beri il merkezinde yaşayan ailelerin yoğunlukta olduğu bölgedeki okulun seçilmesine karar vermiştir. Ailelerin gelir seviyeleri ve kariyerleri göz ardı edilerek, uzun yıllardan beri Trabzon'un kalabalık mahalleleri arasında sayılan, o mahalle ve çevre mahallelerden öğrenci kabul eden, Erdoğan Mahallesi'nde bulunan İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu tercih edilmiştir.

Kırsal bölgeyi temsil edecek ilçeyi seçerken ise Trabzon ili içerisindeki 18 ilçeden, orman serveti ve ormancılık faaliyetlerinin yoğun olduğu bölge göz önüne alınmıştır. Bu sebeple Trabzon yüz ölçümü en büyük olan (Trabzon İl Çevre Durum Raporu, 2010, s.1) ve 41.554,90 ha'lık orman alanı (URL-2) ile Maçka ilçesi seçilmiştir. Maçka merkezini yansıtabileceği düşünüldüğünden merkez mahallesinde konumlanmış olan Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu ve Cumhuriyet Ortaokulu tercih edilmiştir.

Maçka köy okulu belirlenirken ise Maçka merkez okuluna uzak, köy yaşantısından gelen ailelerin çocuklarının yoğunlukta olduğu Başar köyünde bulunan Başar İlkokulu ve Ortaokulu tercih edilmiştir. Başar İlkokulu ve Ortaokulu'nun öğrenci sayısındaki yetersizlikten dolayı benzer bir öğrenci profili gösteren Çatak İlkokulu ve Ortaokulu da araştırmaya eklenmiştir.

Araklı köy okulunun araştırmaya katılma sebebi ise Taştepe köyünde geçimin tarım ve hayvancılığa dayanması ve bu doğrultuda köylülerin çok fazla orman açma suçu işlemesidir. Bu geleneğin öğrencilere ve bununla beraber gelecek nesillerin orman algısını ne derecede etkilediğini fark edebilmek adına Araklı Taştepe İlkokulu ve Ortaokulu da tercih edilmiştir. Konu olan Taştepe köyünün orman köyü olması ve yöre halkının

ormandan fazlaca faydalanması düşünüldüğünde bu iki yörenin gelecek kuşaklarının ormana bakışı arasında bir fark olup olmadığı tespit edilmek istenmektedir.

Söz konusu olan okulların ziyaretinin resmi olarak gerçekleşebilmesi adına öncelikle Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin desteği alınarak, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nden ve Trabzon Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli olan araştırma izinleri alınmıştır (Ek 2).

2.2. Okulların Tanıtımı

2.2.1. İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu



Şekil 6. Trabzon İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu (T.İ.İ.O.)

İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu, Trabzon ili 1 no.lu Erdoğan Mahallesi içerisinde konumlanmıştır. İlkokul kademesinde 448 öğrenci eğitim görmekte ve 27 öğretmen görev yapmaktadır. Ortaokul kademesinde ise 457 öğrenci eğitim görmekte ve 35 öğretmen görev yapmaktadır. Bu okulun öğrencileri Erdoğan Mahallesinde yaşamaktadırlar. İlkokul ve ortaokulun aynı binada eğitim gördüğü okulda; ortaokullar sabahçı, ilkokullar ise öğlenci olacak şekilde ders programları düzenlenmektedir. Araştırma kapsamında okula ilk ziyaret 2 Nisan 2014 tarihinde gerçekleştirilmiş olup, tüm sınıflara girilerek resim yaptırma etkinliği 3 günde tamamlanmıştır. Resim yaptırılan sınıflar rasgele yöntemle belirlenmiştir. Seçilen sınıfların ders programında, resim dersinin yer aldığı saat içerisinde resim yaptırma etkinliği gerçekleştirilmiştir. Okulda öğrenciler not ortalamalarına göre sınıflandırılmamışlardır.

2.2.2.a. Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu



Şekil 7. Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu (M.C.K.İ.)

Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu, Trabzon ili Maçka ilçesi Merkez Mahallesi içerisinde konumlanmıştır. İlkokul öğrencilerine yönelik eğitim veren okulda 482 öğrenci eğitim görmekte, 32 öğretmen görev yapmaktadır. Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu öğrenci alımında genelde Maçka Merkez Mahallesi ile yakın mahallelerde ikamet eden öğrencileri kabul etmektedir. Yakın yörede yaşayan öğrencileri ulaşımı servisler sağlamaktadır. Araştırma kapsamında ilk ziyaretin nisan ayı içerisinde yapıldığı okulda, okul yönetimi ile görüşülerek araştırma günü olarak 20 Mayıs tarihine karar verilmiştir. Okuldaki sınıf seçimi rasgele yöntemle olup, her sınıftan ortalama birer şubeye girilmiştir.

2.2.2.b. Cumhuriyet Ortaokulu



Şekil 8. Maçka Cumhuriyet Ortaokulu (M.C.O.)

Cumhuriyet Ortaokulu, Trabzon ili Maça ilçesi Güney Mahallesi içerisinde konumlanmıştır. Ortaokul seviyesinde eğitim veren okulda 570 öğrenci öğrenim görmekte 41 öğretmen görev yapmaktadır. Kayıt için genelde Maça'da bulunan ilkokulu bitiren öğrenciler kabul edilmektedir. Araştırma kapsamında okula 22 Mayıs tarihinde gidilmiştir. Sınıf seçimi rasgele yöntemle olmuştur. Okulda öğrenciler not ortalamalarına göre sınıflandırılmamıştır.

2.2.3. Başar İlkokulu ve Ortaokulu



Şekil 9. Maça Başar İlkokulu ve Ortaokulu (M.B.İ.O.)

Başar İlkokulu ve Ortaokulu, Trabzon ili Maça ilçesi Başar köyü içerisinde yer almaktadır. İlkokul ve ortaokul kademesinde eğitim veren okulda ilkokul kademesinden 118 öğrenci öğretim görmekte ve 5 öğretmen eğitim vermektedir. Ortaokul kademesinde ise 106 öğrenci eğitim görmekte ve 15 öğretmen ders vermektedir. Çevre köyler içerisinde en kalabalık köy olan Başar köyü hanelerinin çocuklarına eğitim veren okulda, ayrıca, yakın 10 farklı köyden de öğrenci kaydı yapılmaktadır. Bu öğrenciler devletin sağladığı servis olanağı ile okula ulaşmaktadır. Okulda devlet katkısı ile öğle yemeği verilmektedir. Araştırma kapsamında okula ziyaret 14 Nisan tarihinde gerçekleştirilmiş olup, yine aynı tarihte tüm gün süren bir çalışma ile resimlerin yapılması sağlanmıştır.

2.2.4. Çatak İlkokulu ve Ortaokulu



Şekil 10. Maçka Çatak İlkokulu ve Ortaokulu (M.Ç.İ.O.)

Çatak İlkokul ve Ortaokulu, Trabzon ili Maçka ilçesi Çatak köyü merkezindedir. İlkokul ve ortaokul kademesinde eğitim veren okulda ilkokul kademesinde 68 öğrenci eğitim görmektedir. Okulda 5 öğretmen görev yapmaktadır. Ortaokul kademesinde ise 72 öğrenci eğitim görmektedir ve 7 öğretmen eğitim vermektedir. Okulda eğitim gören öğrencilerin çoğunluğu Çatak köyünde yaşayan ailelerinin çocukları olup, servis taşımacılığı ile okulda eğitim alan öğrenci yoktur. Araştırma kapsamında okula önceden randevulaşmış gün olan 17 Nisan günü ziyaret edilip aynı gün resim yaptırılmıştır.

2.2.5. Taştepe İlkokulu ve Ortaokulu



Şekil 11. Araklı Taştepe İlkokulu ve Ortaokulu (A.T.İ.O.)

Taştepe İlkokulu ve ortaokulu, Trabzon ili Araklı ilçesi Taştepe köyündedir. İlkokul ve ortaokul kademesinde eğitim vermektedir. Okulda, ilkokul kademesinde 164 öğrenci eğitim görmekte ve 9 öğretmen görev yapmaktadır. Ortaokul kademesinde ise 139 öğrenci eğitim görmekte ve 10 öğretmen görev yapmaktadır. Okula kayıt olan öğrencilerin çoğunluğun Taştepe köyünde ve civar köylerde yaşan ailelerden olup servis taşımacılığı ile okulda eğitim alan öğrenci bulunmamaktadır. Araştırma kapsamında okulla ilk tema Nisan ayı içerisinde gerçekleştirilmiş olup, ziyaret 16 Mayıs tarihinde yapılmıştır. Aynı gün içerisinde derslere girilerek resim etkinliğinin bir gün içerisinde yapılması sağlanmıştır. Okulun mevcut öğrenci sayısından dolayı herhangi bir sınıf seçimi yapılmamış o gün okula gelen her öğrencinin araştırmaya katılımı gerçekleşmiştir.

2.3. Yöntem

Araştırma doğru sonucu verebilmesi için en uygun istatistiki yöntem seçilmiştir. Bu amaçla yapılan çalışmada araştırma verileri dikkate alındığında en uygun yöntemin parametrik olmayan testler arasında Ki-Kare Testi olduğu tespit edilmiştir. Ki-Kare Testi ile toplanan veriler arasında bir ilişki olup olmadığı test edilmek istenmiştir.

İstatistiki testlerin amacı örneklerden kazanılan verilerden elde edilen istatistik değerlerin örneğin ait olduğu toplumun parametresinin bir tahmin değeri olarak kabul edilip edilemeyeceğinin araştırılması olduğu gibi, örnekten bulunan bir özelliğin genelleştirilebilirliğinin sınanması şeklinde olabilir (Batu, 1995).

Bütün kitle birimleri içinden bir kısmının, belirli yöntemlerle seçilmesi sürecine örnekleme, seçilen birimlerin kümesine ise örnek denir. Örnekleme süreci iki aşamadan oluşur. İlk aşama örneğin oluşturulması, ikinci aşama ise çıkarımdır. Örneklemenin esas amacı, örnek bilgisine dayalı olarak, kitleye ilişkin genel geçerliliği olan çıkarımlar yapmaktır. Bunun sağlayabilmek için, oluşturulacak örneğin, kitle birimlerindeki farklılık yelpazesinin yansıtacak şekilde ve tesadüfilik kuralına göre seçilmesi gerekir (Türedi, 2010).

Ki-Kare Testinde beklenen frekansların en çok yüzde yirmisinin 5 sayısından küçük olmasına izin verilir. Aksi durumda frekanslarda gruplandırmaya gidilmelidir (Köseoğlu ve Yamak, 2004). Bu çalışmada da testin uygun şekilde yapılabilmesi için gerekli olan koşulları sağlamak adına toplanan verilerde birbiriyle uyumlu olduğu düşünülen frekansların gruplandırılması yapılmıştır.

2.3.1. Verilerin Çözümlemesi

Araştırma kapsamında istenilen sonuca en doğru olarak ulaşabilmek adına seçilen yöntem olan Ki-Kare Analizidir. Bu analizin yapılabilmesi için SPSS Windows-20 paket programı kullanılmıştır.

Verilerin çözümlenebilmesi için öncelikle bütün resimlerden elde edilen veriler doğrultusunda bir frekans tablosu oluşturulmuştur. Oluşturulan frekans tablosunun Ki-Kare testine uygunluğunu sağlamak adına veriler arası gruplandırma yapılmıştır. Gruplandırma yapılırken birbirine benzer yanları ya da anlamları olan figürler bir araya toplanmıştır. Böylelikle her bir grubun Ki-Kare testine uygunluğu sağlanmıştır.

Tablo 2. Verilerin sınıflandırılması

Gruplar	İçeriği
I.GRUP	Piknik/kamp, kamp ateşi, çadır, salıncak/hamak, bank, bayrak/tabela, uçurtma, yangın, çöp/çöp kutusu
II. GRUP	Martı/kuş, kuş yuvası, kelebek, arı, arı kovanı, kedi/köpek, inek, geyik, balık, ördek, fil, zürafa, aslan, tavşan, uğur böceği, kaplumbağa, ayı, mağara, tırtıl/yılan, salyangoz, at
III. GRUP	Güneş, dağ, bulut, yağmur, gökkuşağı, nehir/göl, çiçek, çimen, mantar
IV. GRUP	Çocuk, ev, patika/ev yolu, tarla/çit, yol, köprü, tünel, çeşme, otomobil, diğer taşıtlar, balta/testere
V. GRUP	Ağaç sayısı, yaprak/kozalak, devrik ağaç/dip kütüğü, fidan

Tablo 3. Okulların toplam frekansları

	I. SINIF	II. SINIF	III. SINIF	IV. SINIF	V. SINIF	VI. SINIF	VII. SINIF	VIII. SINIF	G. TOPLAM
1 ağaç	12	16	5	7	6	4	9	20	82
2 ağaç	30	26	14	15	16	17	17	28	163
3 ağaç	21	26	10	17	19	11	14	17	135
4 ağaç	17	13	28	18	15	14	22	12	139
5 ağaç ve daha fazlası	62	64	77	88	73	102	88	87	641
Güneş	123	112	107	112	95	90	61	77	777
Dağ	31	62	41	74	50	71	52	53	434
Bulut	79	77	61	65	51	48	29	34	444
Yağmur	6	15	4	4	1	0	6	2	38
Gökkuşağı	9	9	3	0	0	0	0	2	23
Nehir/ Göl	9	31	30	43	36	54	51	57	311
Çiçek	56	46	70	49	59	57	42	43	422
Çimen	68	51	60	39	49	56	39	39	401
Çocuk	49	43	32	26	50	33	37	50	320
Ev	42	37	32	26	22	38	38	57	292
Patika/ Ev yolu	0	7	2	1	6	6	6	20	48
Tarla/ Çit	0	3	2	4	5	4	8	5	31
Yol	1	3	6	17	2	11	11	26	77
Köprü	0	7	10	15	16	24	20	30	122
Tünel	0	0	0	2	0	0	0	0	2
Çeşme	0	1	0	0	2	0	2	2	7
Otomobil	3	8	3	8	2	5	7	9	45
Diğer taşıtlar	1	4	0	2	2	2	0	0	11
Piknik/ Kamp	0	8	8	12	13	6	13	9	69
Kamp ateşi	0	1	1	2	0	1	0	0	5
Çadır	0	5	1	5	2	1	1	0	15
Salıncak/ Hamak	0	1	3	7	6	9	10	6	42
Bank	0	0	7	4	2	1	4	6	24
Martı/ Kuş	41	46	53	54	48	57	52	44	395
Kuş yuvası	8	4	14	9	13	11	15	12	86
Kelebek	54	34	65	21	37	38	21	10	280
Arı	7	10	6	7	4	5	4	1	44
Arı Kovanı	3	1	0	3	6	3	0	1	17
Kedi/ Köpek	20	16	20	8	11	15	11	16	117

Tablo 3'ün devamı

İnek/ Koyun	4	4	10	1	1	6	8	1	35
Geyik	1	1	3	2	5	5	4	4	25
Balık	3	10	8	11	14	11	15	10	82
Ördek	3	0	2	5	3	6	8	5	32
Fil	3	0	0	0	0	0	0	0	3
Zürafa	6	2	4	0	3	0	1	0	16
Aslan	7	2	5	1	0	1	3	1	20
Tavşan	32	27	47	23	31	15	20	18	213
Uğur böceği	13	3	11	1	2	3	0	0	33
Kaplumbağa	2	8	1	2	0	5	1	2	21
Ayı	4	3	1	1	5	3	2	5	24
Mağara	3	4	0	0	1	0	0	4	12
Tırtıl/ Yılan	3	6	4	8	5	7	15	8	56
Salyangoz	0	1	0	1	0	2	0	1	5
At	0	1	0	1	2	0	1	0	5
Bayrak/ Tabela	2	3	5	4	2	1	2	1	20
Uçurtma	2	2	1	1	4	1	0	0	11
Yangın	0	1	1	2	1	4	3	3	15
Balta/ Testere	0	0	2	1	2	3	3	10	21
Çöp / Çöp kutusu	0	1	3	1	3	3	5	0	16
Mantar	0	0	0	0	2	3	4	2	11
RESİM SAYISI	152	138	135	145	131	149	151	165	1166

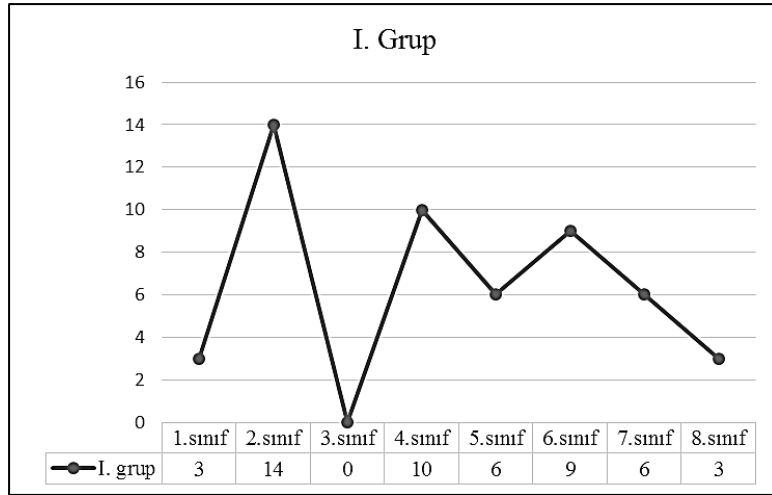
3. BULGULAR VE İRDELEMELER

3.1. Eğitimin Orman Algısına Etkisi

Bu bölümde yer alan bütün okullar için ayrı ayrı frekans tabloları hazırlanmıştır. Daha sonra bu frekans değerlerinin Ki-Kare testine uygunluk sağlayabilmesi için kararı verilen gruplandırmalar yapılarak her okul için ayrı ayrı Ki-Kare testi uygulanmıştır.

3.1.1. Trabzon İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu'nda Eğitime göre Orman Algısı

İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu için yapılan Ki-Kare testi sonuçları değerlendirildiğinde I.grup hariç diğer gruplar için orman algısında eğitime bağlı bir değişim olduğu görülmüştür (Ek 3).



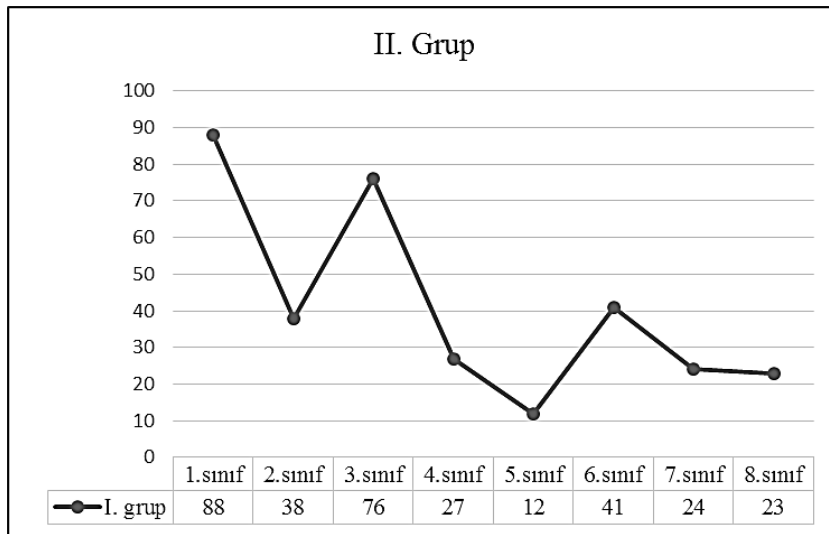
Şekil 12. İ.İ.O. I. grup öğeleri tercih sayısı

I. grup öğeleri olan piknik, kamp, çadır, salıncak (Ek Tablo 1) gibi rekreasyon öğelerini çizmede alınan eğitim sonucu fark olmadığı gözlenmiştir. Öğrencilerin bir kısmının, orman resimlerinde, bu öğelere çok fazla yer vermediği gözlenmiş olmasına rağmen, bu öğeleri en çok 2. Sınıf öğrencilerinin çizdiği tespit edilmiştir. Öğrenciler tarafından grup içerisinde bulunan öğelerden en fazla piknik/kamp figürü kullanılmıştır.



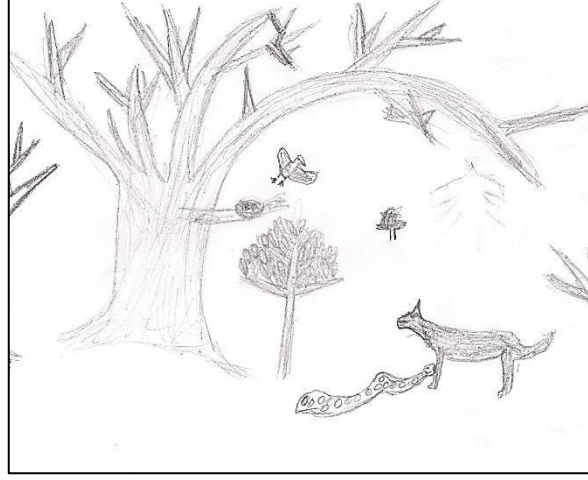
Şekil 13. İsmet Paşa İlkokul 1.sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim

II. grup verileriyle yapılan test sonucunda elde edilen frekans değerlerinin grafiği aşağıda verilmiştir. Bu grubun kapsadığı öğeler olan kuş, martı, kedi, köpek, tavşan, balık, geyik gibi hayvan figürlerini çiziminin tercih edilmesinde eğitimin etkisi olduğu tespit edilmiştir (Ek Tablo 3-4). Öğrencilerin neredeyse tamamının orman resimlerini çizerken hayvan figürü kullanmayı tercih ettiği gözlenmiş olmasına rağmen ilkökul 1. Sınıf öğrencilerin resimlerinde hayvan figürlerine yoğun olarak kullandığı, yaş ilerledikçe bu oran genelde azalma gösterdiği tespit edilmiştir. 1. Sınıfta toplam 88 hayvan figürü kullanılırken 8.sınıf da bu sayının 23'e düşmüştür.



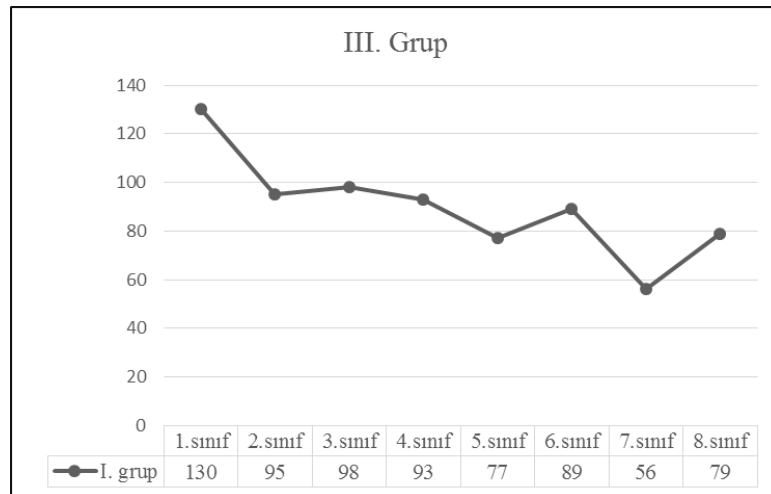
Şekil 14. İ.İ.O. II. grup öğeleri tercih sayısı

Bu grup içerisinde en fazla çizilen hayvan figürü ‘martı, kuş, kelebek’ olup en az çizilen figürler ise ‘at’ ve ‘fil’ olmuştur.



Şekil 15. İsmet Paşa Ortaokulu 6.sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim

Yapılan orman resimleri içerisinde doğa öğelerinden olan güneş, dağ, bulut gibi figürlerin öğrenciler tarafından tercih edilmesinde de eğitimin etkili olduğu gözlenmiştir (Ek Tablo 6). Söz konusu figürler en çok 1.sınıf öğrencileri tarafından tercih edilmiştir. Yaş ilerledikçe figürlerin kullanım sıklığında azalma görülmektedir.

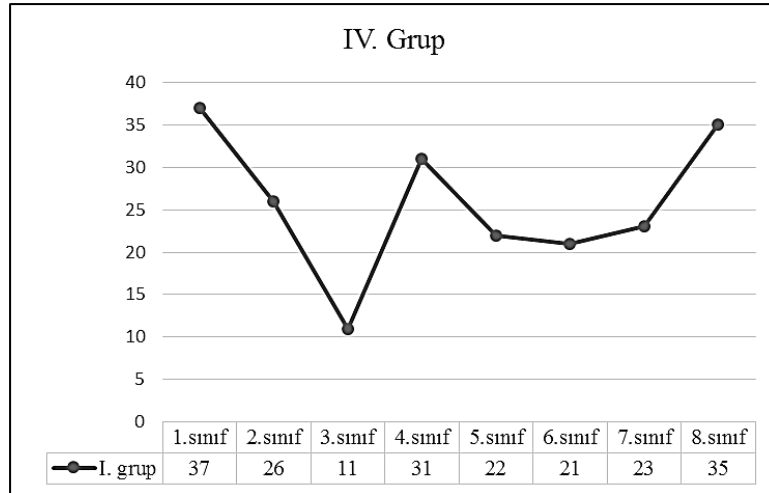


Şekil 16. İ.İ.O. III. grup öğeleri tercih sayısı



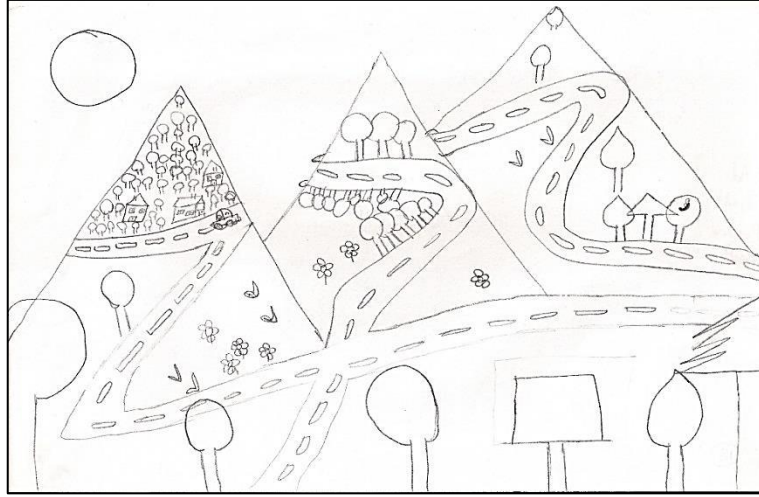
Şekil 17. İsmet Paşa İlkokulu 4.sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim

IV. grup içerisinde bulunan figürlerinin kullanımının (Ek Tablo 8) eğitim ile ilişkisini test ettiğimizde ise yine bu grupta da yaşın etkisi olduğu gözlenmiştir. Figürler en sık 1. ve 8. Sınıf öğrencileri için tercih edilirken ara sınıflarda figürlerin kullanım oranı değişim göstermektedir.



Şekil 18. İ.İ.O. IV. grup öğeleri tercih sayısı

Grup içerisindeki veriler incelendiğinde en çok tercih edilen figür 'çocuk' figürü olmuştur. Ayrıca yalnızca bir öğrenci tarafından orman içerisine 'tarla' yapıldığı gözlenmiştir.



Şekil 19. İsmet Paşa İlkokulu 4.sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim

Öğrencilerin orman resimlerinde başlıca tercih ettikleri ağaç figürü ise Ki-Kare testine tabii tutulmayıp, çizilme yoğunluğuna göre incelenmiştir.

Tablo 4. Trabzon İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu öğrencileri tarafından çizilen V. Grup öğeleri

V. GRUP	Ağaç Yoğunluğu					
	0 ağaç	1 ağaç	2 ağaç	3 ağaç	4 ağaç	5 ve daha fazlası
I. Sınıf	4	8	13	3	4	23
	%6,7	%13,3	%21,7	%13,3	%6,7	%38,3
II. Sınıf	1	6	8	5	2	11
	%3	%18,2	%24,2	%15,2	%6,1	%33,3
III. Sınıf	0	3	9	5	5	14
	%0	%8,3	%25	%13,9	%13,9	%38,9
IV. Sınıf	0	2	1	4	4	24
	%0	%5,7	%2,9	%11,4	%11,4	%68,6
V. Sınıf	1	4	6	6	3	10
	%3,3	%13,3	%20	%20	%10	%33,3
VI. Sınıf	0	2	10	6	7	17
	%0	%4,8	%23,8	%14,3	%16,7	%40,5
VII. Sınıf	0	4	5	5	4	18
	%0	%11,1	%13,9	%13,9	%11,1	%50
VIII. Sınıf	1	7	8	3	2	12
	%3	%21,2	%24,2	%9,1	%6,1	%36,4
TOPLAM	7	36	60	42	31	129
	%2,3	%11,8	%19,7	%13,8	%10,2	%42,3

Ağaç yoğunluğu incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğunun resimlerinde 5 ve daha fazla “ağaç” çizdikleri gözlenmiştir. Okuldan 305 öğrencinin katıldığı bu araştırmada 4 öğrenci ise orman resimlerinde “ağaç” çizmemeyi tercih etmiştir. Ortaokul kademesinde olan 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri içerisinde 14 öğrencinin ağaç resimlerine ‘yaprak’ ya da ‘kozalak’ detayı ekledikleri de gözlenmiştir.

Ayrıca ortaokul öğrencileri arasında 6 öğrencinin ‘devrik ağaç’ ya da ‘dip kütüğü’ figürü resmetmiştir. Toplam 9 öğrencinin ‘fidan’ figürü çizdikleri görülmüştür.



Şekil 20. İsmet Paşa İlkokulu 4. Sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim

3.1.2. Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu ve Cumhuriyet Ortaokulu'nda Eğitime göre Orman Algısı

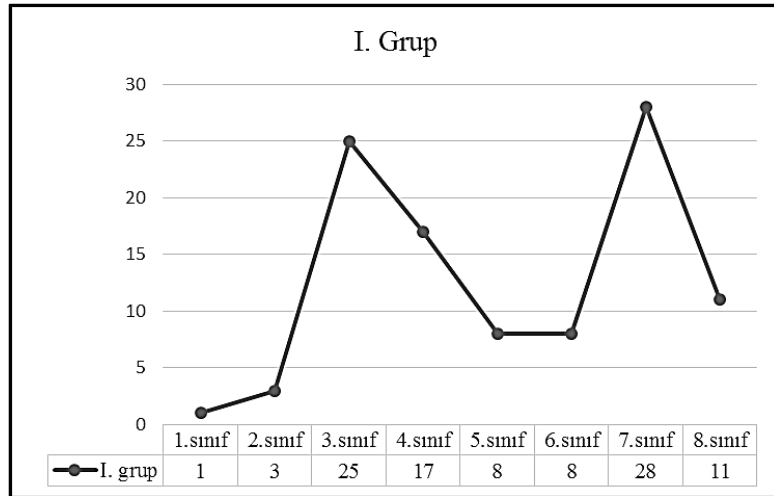
Maçka ilçe merkezinde bulunan okullardaki yapılan Ki-Kare testi sonucunda (Ek 4), bu okullarda eğitim gören öğrencilerin eğitim ile orman algılarında değişimler olduğu ancak bu etkinin yıldan yıla artmadığı ve ara sınıflarda değişimler görülmüştür.

Elde edilen veriler incelendiğinde bu okulda öğrenciler tarafından alınan eğitimin I. grup öğeleri olan piknik, kamp, çadır, salıncak gibi rekreasyon öğelerini çiziminde eğitimin etkisi gözlenmiştir (Ek Tablo 9-10). 1. ve 2. sınıf öğrencileri tarafından çok fazla

tercih edilmeyen bu figürler 3. sınıf öğrencileri tarafından yoğun olarak kullanılmıştır. Ortaokul kademesinde ise bu figürler yoğun olarak 7 sınıfta kullanılmıştır.



Şekil 21. İlkokul 3. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim

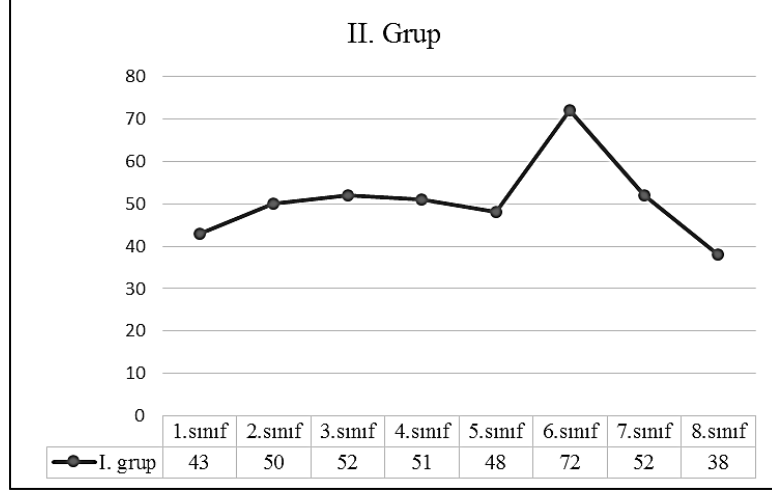


Şekil 22. C.K.İ. ve C.O. I.grup öğeleri tercih sayısı

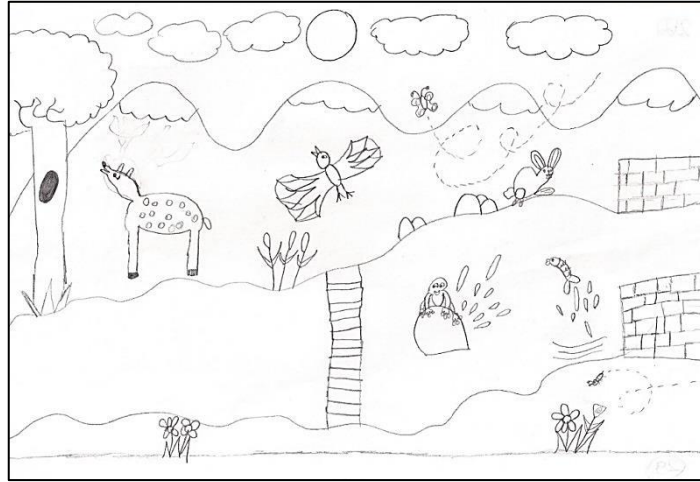
Yapılan resimlerde I. grup öğeleri arasında öğrenciler tarafından en çok tercih edilen figürlerin 'piknik' ve 'salıncak' figürleri olduğu tespit edilmiştir. Figürler 4. ve 5. sınıf öğrencileri tarafından daha çok çizilmiştir.

Hayvan figürlerinin ağırlıklı olduğu II. grup öğelerinin yapılmasında da eğitimin etkili olduğu anlaşılmıştır (Ek Tablo 11-12). Bu grupta bulunan öğeler içerisinde öğrencilerin en yoğun olarak 'martı/ kuş' figürleri çizdiği gözlenmiştir. Bunun yanı sıra

'kelebek' ve 'tavşan' figürleri de öğrencilerin ormanda olduğunu hayal ettiği hayvanlar olmuştur.



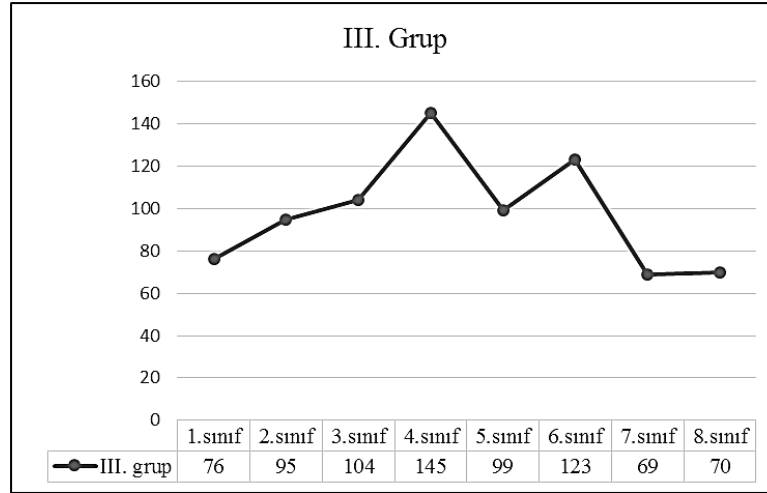
Şekil 23. C.K.İ. ve C.O. II. grup öğeleri tercih sayısı



Şekil 24. Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu 3. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim

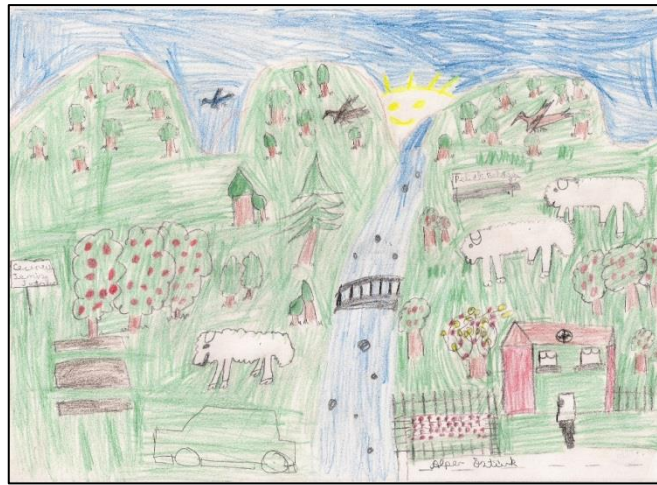
Seçilen bu okulda en fazla hayvan figürü kullanan sınıf 72 adet ile ortaokul 6. sınıf öğrencileri olmuştur. En az figür ise ilkokul 1. sınıf öğrencileri tarafından yapılmıştır. Ayrıca 'arı' figürü diğer okullara kıyasla en çok kullanılan bu okul da, yoğunlukla ilkokul öğrencileri tarafından kullanılan figür olmuştur.

Bir diğ er grup öğeleri olan güneş, dağ, bulut, yağmur, göl gibi figürleri barındıran III. grubun da öğrenciler tarafından tercih edilmesinde eğitimin etkili olduğu tespit edilmiştir.



Şekil 25. C.K.İ. ve C.O. III. grup öğeleri tercih sayısı

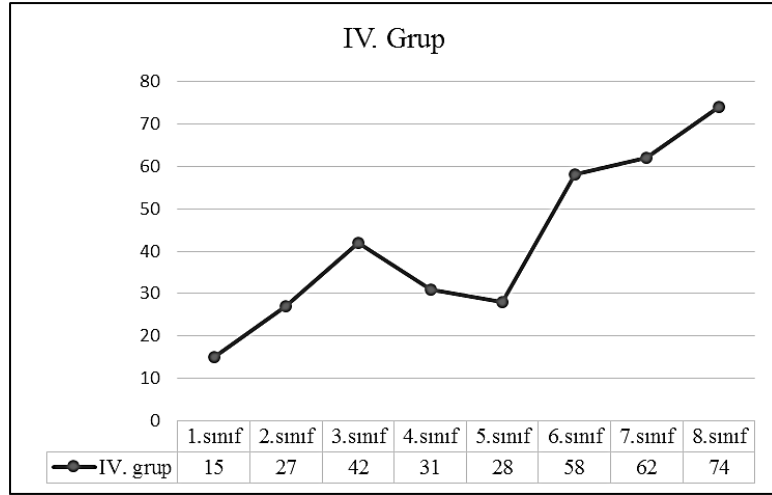
Bu grup içerisinde öğrenciler İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokul 'unda da olduğu gibi en yoğun olarak güneş figürünü çizmişlerdir. Bu figürü en fazla 4. sınıf öğrencileri tercih ederken en az 7. sınıf öğrencileri çizmiştir. 'Güneş' figüründen sonra öğrenciler tarafından en çok tercih edilen III. grup figürü 'dağ' olmuştur.



Şekil 26. Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu 4. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim

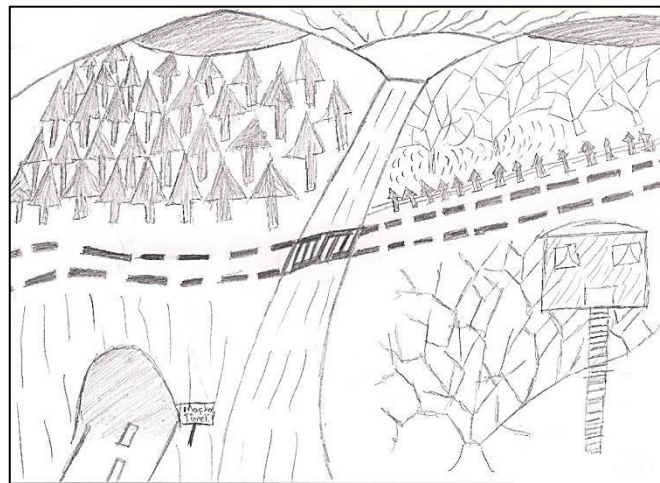
Ayrıca ortaokul öğrencileri tarafından az miktarda da olsa ‘mantar’ figürü çizildiğine rastlanılmıştır. Bunun yanı sıra ‘gökkuşağı’ figürü Maçka merkez okulları öğrencileri tarafından hiç tercih edilmemiştir.

Yapılan analiz ile birlikte IV. grup verileri olan ev, yol, araba, çocuk gibi figürlerini öğrenciler tarafından tercih edilmesinde eğitimin etkisi tespit edilmiştir (Ek Tablo 15-16).



Şekil 27. C.K.İ. ve C.O. IV. grup öğeleri tercih sayısı

Öğrencilerin en çok ‘çocuk’ figürünü resmetmelerinin yanı sıra bu okulda genelde ortaokul öğrencileri tarafından tercih edilen ‘tarla’ figürü de çokça kullanılmıştır.



Şekil 28. Cumhuriyet Ortaokulu 8. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim

Genelde ortaokul öğrencilerin 26'sı , 'ev yolu/patika' figürünün yanı sıra orman içinden geçen ve ormanı parçalara bölen en ez iki şeritli 'yol' ve bu yollardan geçen otomobiller çizmişlerdir. Ayrıca 17 öğrencinin ev bahçelerine tarla çizdiği ve bu tarlalarında büyük çoğunlukla orman içerisinde bulunduğu gözlenmiştir.

Tablo 5. Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu ve Cumhuriyet Ortaokulu öğrencileri tarafından çizilen V. Grup öğeleri

V. GRUP	Ağaç Yoğunluğu					
	0 ağaç	1 ağaç	2 ağaç	3 ağaç	4 ağaç	5 ağaç ve daha fazlası
I. Sınıf	0	3	7	5	4	13
	%0	%9,4	%21,9	%15,6	%12,5	%40,6
II. Sınıf	0	3	6	5	3	14
	%0	%9,7	%19,4	%16,1	%9,7	%45,2
III. Sınıf	0	1	2	2	8	24
	%0	%2,7	%5,4	%5,4	%21,6	%64,9
IV. Sınıf	0	2	9	7	10	18
	%0	%4,3	%19,6	%15,2	%21,7	%39,1
V. Sınıf	0	0	7	5	5	21
	%0	%0	%18,4	%13,2	%13,2	%55,3
VI. Sınıf	0	1	4	0	3	34
	%0	%2,4	%9,5	%0	%7,1	%81
VII. Sınıf	0	2	4	4	7	31
	%0	%4,2	%8,3	%8,3	%14,6	%64,6
VIII. Sınıf	0	1	1	2	6	33
	%0	%2,3	%2,3	%4,7	%14	%76,7
TOPLAM	0	13	40	30	46	188
	%0	%4,1	%12,6	%9,35	%14,5	%59,3

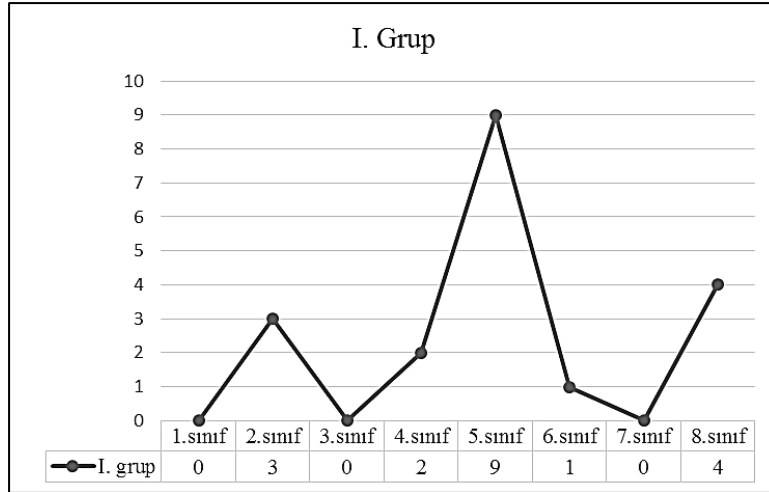
Tablodan da anlaşılacağı gibi bu okuldaki öğrencilerin büyük çoğunluğu orman resimlerinde ağaç yoğunluğunu 5 ağaç ve üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Ek olarak bu okullardaki öğrencilerin tamamı orman resimlerinde 'ağaç' figürü kullandığı görülmüştür. Ayrıca ortaokul öğrencilerin 8 tanesinde 'devrik ağaç ve dip kütüğü' figürüne rastlanılmış, 4'ü 6. sınıf öğrenci olmak üzere 5 adet 'fidan' figürü çizilmiştir.



Şekil 29. Cumhuriyet Ortaokulu 5. Sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim

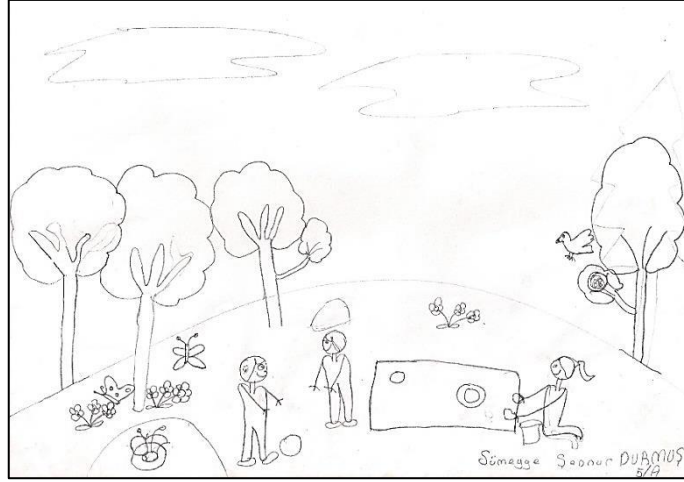
3.1.3. Maçka Başar İlkokulu ve Ortaokulu ile Çatak İlkokul ve Ortaokulu'nda Eğitime göre Orman Algısı

Bu okullar için yapılan test sonucunda, eğitimin birinci, ikinci ve üçüncü gruplar üzerinde etkili, dördüncü grup için etkisiz olduğu tespit edilmiştir (Ek 5).



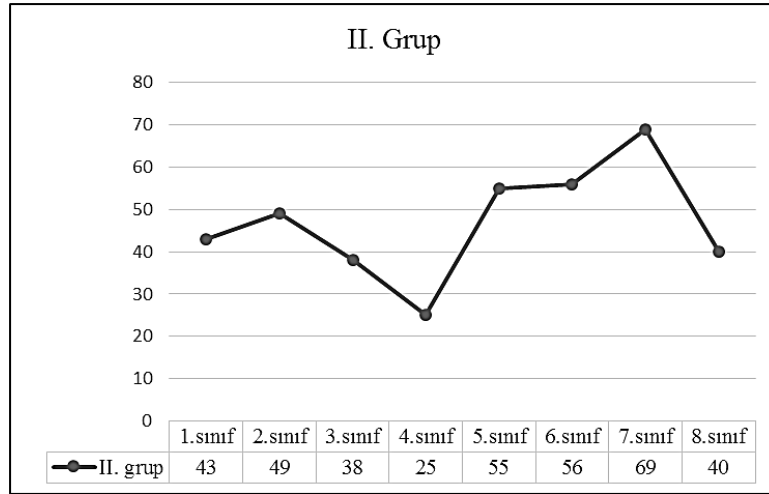
Şekil 30. Ç.İ.O. ve B.İ.O. I grup öğeleri tercih sayısı

Analiz sonucu söz konusu okullardaki öğrencilerin çizmeyi tercih ettiği I. grup öğelerinin yaşa bağlı bir değişim içerisinde olduğu gözlenmiştir. Bu grupta bulunan 'piknik', 'salıncak', 'uçurtma' gibi figürler kimi sınıflar tarafından hiç tercih edilmezken, en fazla 5. sınıf tarafından kullanıldığını tespit edilmiştir.



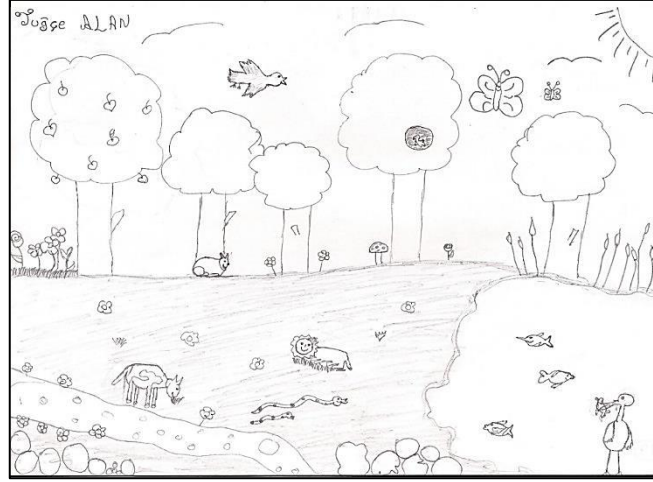
Şekil 31. Çatak Ortaokulu 5. sınıf öğrencisi tarafından çizilen piknik resmi

Analizde II. grup olan ve hayvan türlerinden oluşan grup incelendiği zaman grup öğelerin yaşa bağlı olarak tercih edilme sıklığının değiştiği gözlenmiştir (Ek Tablo 19-20).



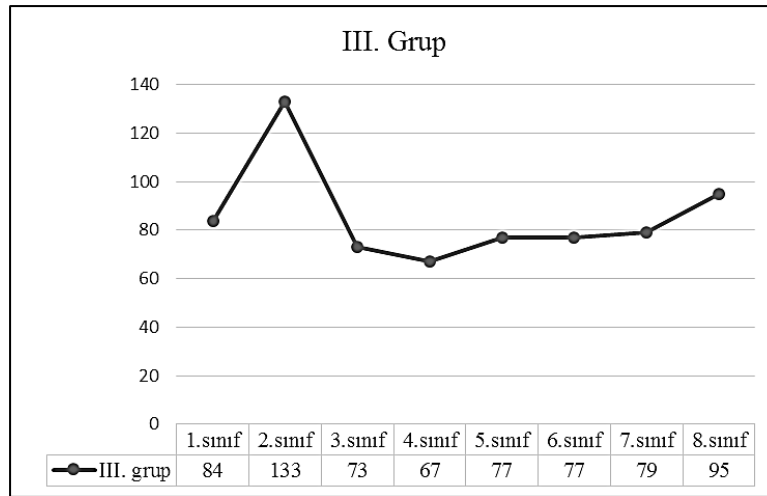
Şekil 32. Ç.İ.O. ve B.İ.O. II. grup öğeleri tercih sayısı

Bu okulların orman resim için en çok 'martı/kuş' figürü kullandığı görülmüştür. Tüm sınıflar incelendiğinde en fazla hayvan çeşitliliği ise 7. sınıfta olduğu tespit edilmiştir.



Şekli 33. Başar Ortaokulu 7. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim

III. grup öğeleri olan güneş, dağ, bulut, yağmur, gökkuşağı vb. figürlerin öğrenciler tarafından çizilmesinin tercih edilmesinde eğitimin etkili olduğu yapılan analiz sonucu tespit edilmiştir (Ek Tablo 21-22).

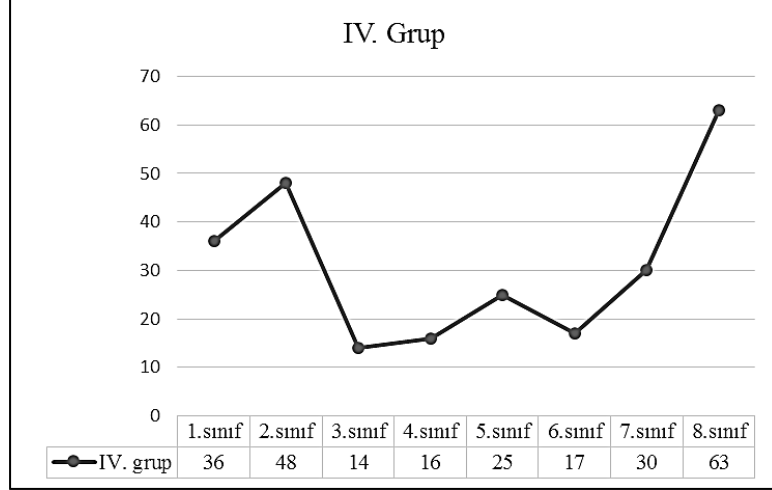


Şekil 34. Ç.İ.O. ve B.İ.O. III. grup öğeleri tercih sayısı

Bütün yaş sınıfları tarafından yoğun olarak kullanılan bu grup öğelerinden en fazla çeşitliliğin 2. sınıf öğrencilerinde olduğu gözlenmiştir. Tüm öğrenciler tarafından en çok kullanılan figür ise diğer okullarda da olduğu gibi 'güneş' figürü olmuştur.

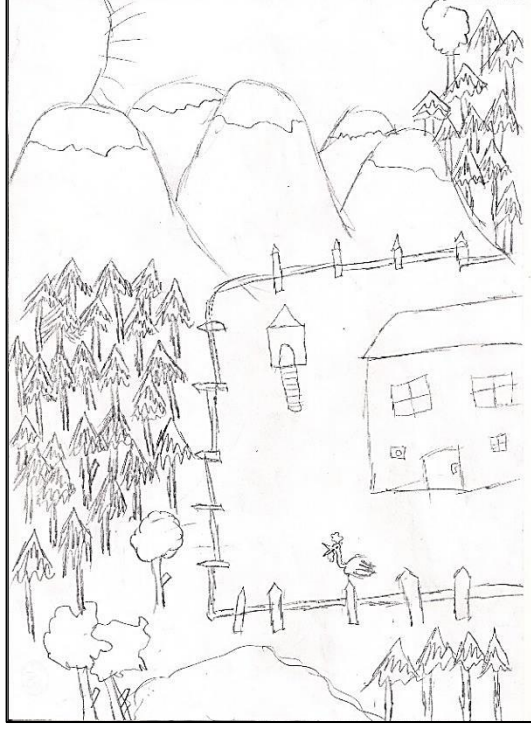
Başar ve Çatak köyü okullarında yaptırılan resimlerin analiz sonuçlarında IV. grup öğeleri olan 'çocuk, ev, yol, vb.' figürlerin kullanımının sınıflar arasında fark göstermediği

tespit edilmiştir. En yoğun figür kullanımının 8. Sınıf olduğu analizde, en az figür kullanımının 4. sınıf olduğu da yapılan tespitlerden olmuştur.

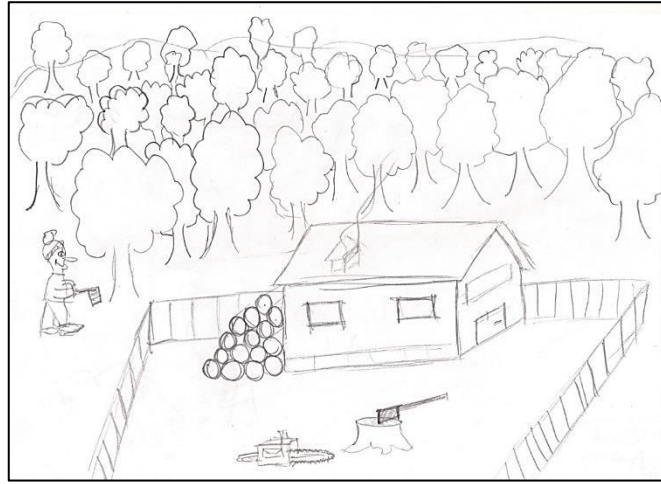


Şekil 35. Ç.İ.O. ve B.İ.O. IV. grup öğeleri tercih sayısı

Ortaokul öğrencilerinde daha çok rastlanan ‘tarla’ figürü, bu okul öğrencileri tarafında evlerinin orman içerisindeki bahçeleri şeklinde resmedilmiştir. Ayrıca ilkokul öğrencilerinde hiç rastlanmayan ‘balta’ figürüne ortaokul öğrencilerinde 11 kez rastlanılmıştır. Araştırmaya katılan okulların tümüne bakıldığında çizilen ‘balta/ testere’ figürlerinin tamamı Başar köyü öğrencileri tarafından yapılmış ve bu figürlerin 8’i ‘motorlu testere’ şeklinde resmedilmiştir.



Şekil 36. Başar Ortaokulu 7. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim



Şekil 37. Başar Ortaokulu 8. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim

Ağaç kesiminin resmedildiği bu resimler incelendiğinde kesilen ağaçların ev bahçelerinde istiflendiği ve yakacak şeklinde resmedildiği görülmüştür.

Tablo 6. Maçka Başar İlkokulu ve Ortaokulu ile Çatak İlkokul ve Ortaokulu öğrencileri tarafından çizilen V. Grup öğeleri

V. GRUP	Ağaç Yoğunluğu					
	0 ağaç	1 ağaç	2 ağaç	3 ağaç	4 ağaç	5 ağaç ve daha fazlası
I. Sınıf	2	3	7	5	2	11
	%6,7	%10	%23,3	%16,7	%6,7	%36,7
II. Sınıf	1	3	9	3	4	23
	%2,3	%7	%20,9	%7	%9,3	%53,5
III. Sınıf	1	0	1	1	7	20
	%3,3	%0	%3,3	%3,3	%23,3	%66,7
IV. Sınıf	0	3	2	3	1	25
	%0	%8,8	%5,9	%8,8	%2,9	%73,5
V. Sınıf	0	1	5	4	4	16
	%0	%3,3	%16,7	%13,3	%13,3	%53,3
VI. Sınıf	0	1	1	1	1	29
	%0	%3	%3	%3	%3	%87,9
VII. Sınıf	0	1	5	4	7	20
	%0	%2,7	%13,5	%10,8	%18,9	%54,1
VIII. Sınıf	0	7	15	7	4	25
	%0	%12,2	%25,9	%12,1	%6,9	%43,1
TOPLAM	4	19	45	28	30	169
	%1,4	%6,4	%15,3	%9,5	%10,2	%57,3

Bulunan sonuçlar incelendiğinde Çatak ve Başar köyü okullarında 4 öğrencinin orman resimlerinde ‘ağaç’ figürü kullanmadığı ancak öğrencilerin büyük çoğunluğunun orman resimleri için 5 adetten fazla ağaç çizdikleri görülmüştür. Bunun yanı sıra ortaokul öğrencilerinde ‘devrik ağaç/ dip kütüğü’ figürlerine rastlanılmıştır. Toplam 5 adet ‘fidan’ çiziminin yapıldığı resimler de fidanlar genelde ilkokul öğrencileri tarafından tercih edilmiştir.

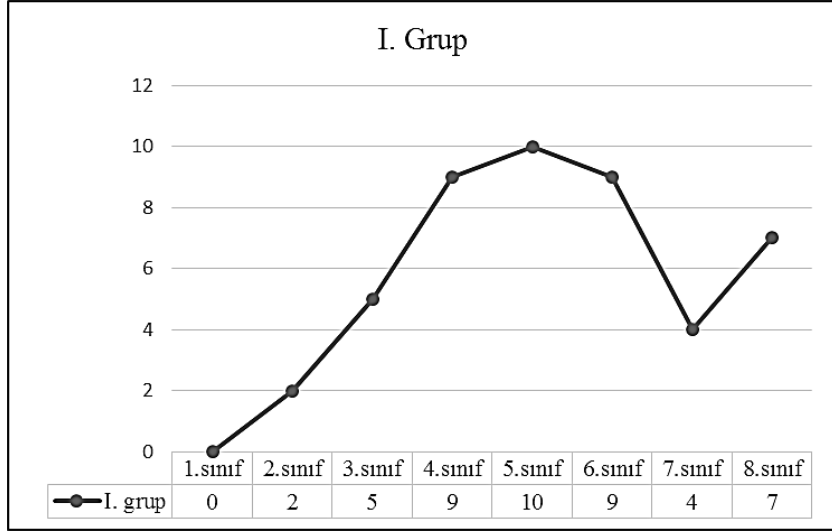


Şekil 38. Başar Ortaokulu 8. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim

3.1.4. Araklı Taştepe İlkokul ve Ortaokulu'nda Eğitime göre Orman Algısı

Taştepe ilkokulu ve Ortaokulu için yapılan testler sonucunda, birinci ve üçüncü gruplar için eğitimin etkisiz olduğu ikinci ve dördüncü gruplarda etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Ek 6).

Yapılan analiz sonucu I. grup verileri için bu okulda eğitimin bu öğelerin çizimin de fark olmadığı tespit edilmiştir. 1. sınıf öğrencileri tarafından hiç tercih edilmeyen bu öğeler en çok 5. sınıf öğrencileri tarafından tercih edilmiştir. Grup içerisindeki figürlerden öğrenciler tarafından en çok çizilen figür 'piknik' olmuştur.

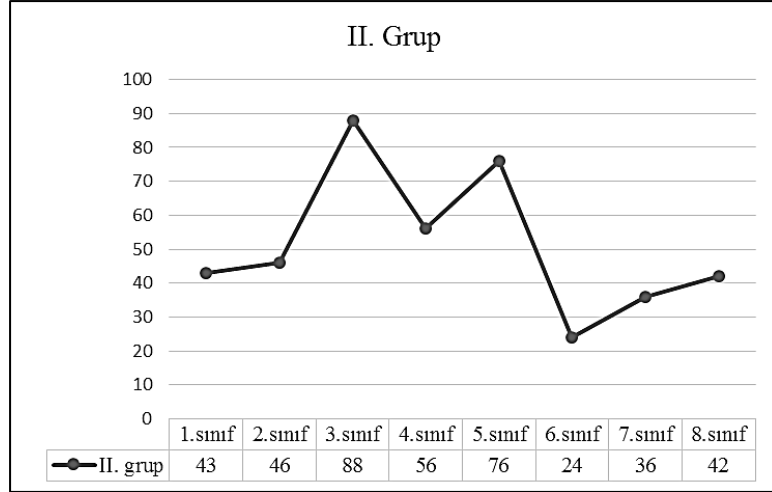


Şekil 39. T.İ.O. I. grup öğeleri tercih sayısı



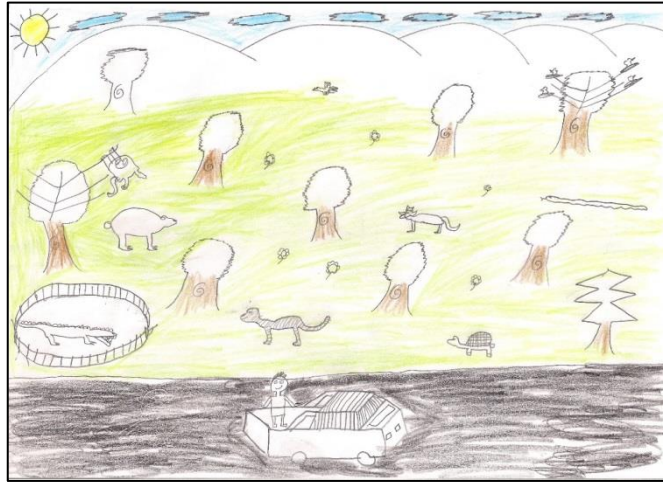
Şekil 40. Taştepe İlkokulu 2. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim

Analizde II. grup olan ve hayvan türlerinden oluşan grup incelendiği zaman grup öğelerin yaşa bağlı olarak tercih edilme sıklığının değiştiği gözlenmiştir (Ek Tablo 27-28).



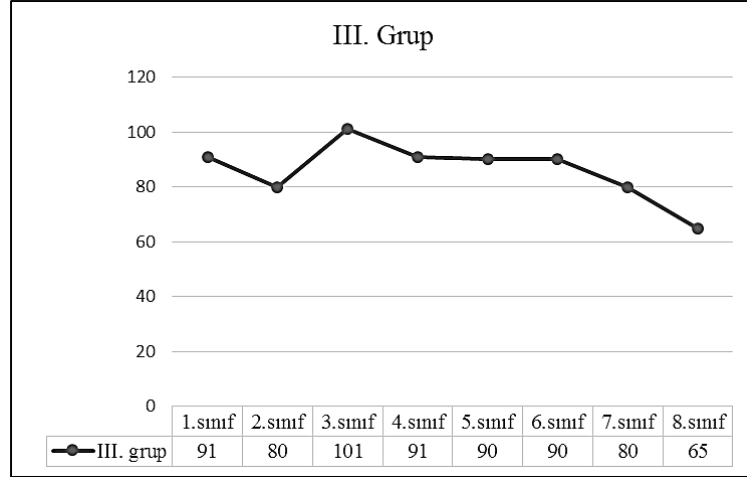
Şekil 41. T.İ.O. II. grup öğeleri tercih sayısı

Bu okulda da diğer okullarda olduğu gibi orman resim için en çok ‘martı/kuş’ figürü kullandığı görülmüştür. Tüm sınıflar incelendiğinde en fazla hayvan çeşitliliği ise 5. sınıfta olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu okul ‘at’ figürünün en çok kullanıldığı okul olmuştur.



Şekil 42. Taştepe İlkokulu 4. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim

III. grup öğeleri olan güneş, dağ, bulut, yağmur, gökkuşağı vb. figürlerin öğrenciler tarafından çizilmesinin tercih edilmesinde eğitimin etkili olmadığı yapılan analiz sonucu tespit edilmiştir (Ek Tablo 29-30).



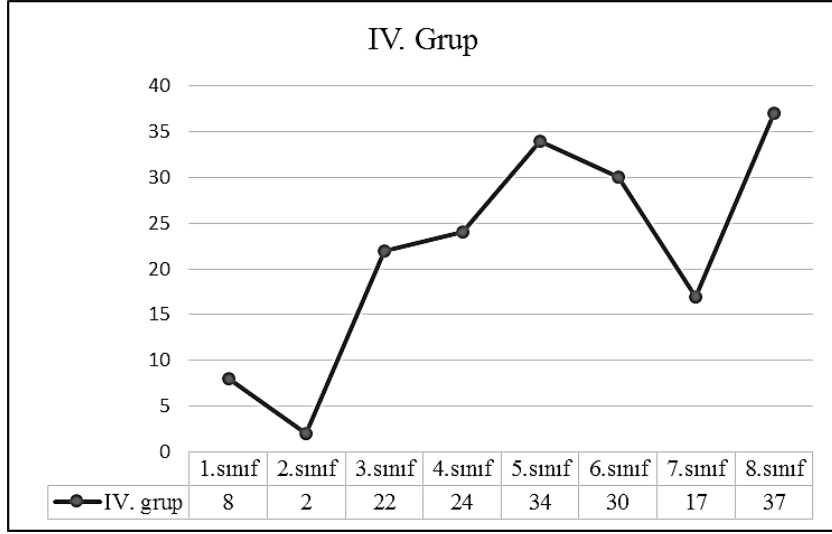
Şekil 43. T.İ.O.III. grup öğeleri tercih sayısı

Bütün yaş sınıfları tarafından yoğun olarak kullanılan bu grup öğelerinden en fazla çeşitliliğin 3. sınıf öğrencilerinde olduğu gözlenmiştir. Bütün okullar incelendiğinde en fazla 'mantar' figürünün bu okulda kullanıldığı görülmüştür.



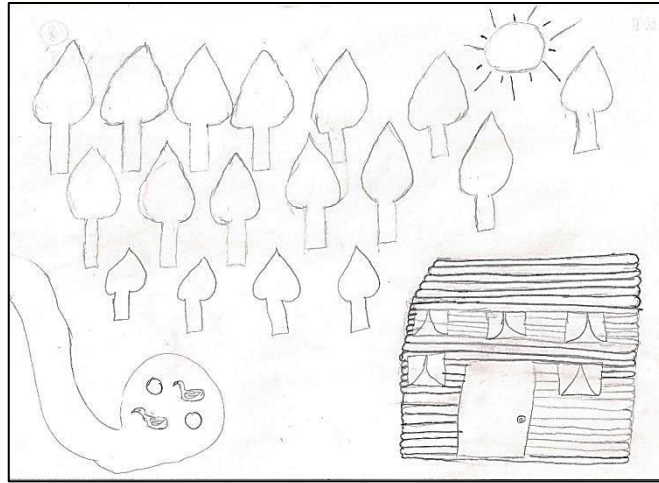
Şekil 44. Taştepe İlkokulu 1. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim

Bu okul için yapılan son Ki-Kare analizi ile birlikte IV. grup verileri olan ev, yol, araba, çocuk gibi figürlerini öğrenciler tarafından tercih edilmesinde eğitimin etkisi olduğu tespit edilmiştir (Ek tablo 31-32).



Şekil 45. T.İ.O. IV. grup öğeleri tercih sayısı

Ortaokul öğrencileri tarafından daha fazla kullanılan bu grup öğeleri arasında öğrenciler en çok 'çocuk' ve 'ev' figürünü resmetmişlerdir.



Şekil 46. Taştepe Ortaokulu 5. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim

Ağaç yoğunluğu incelendiği zaman yalnızca bir öğrencinin orman resmine ağaç çizmediği, okulun diğer öğrencilerinin yoğunlukla orman resimlerine 5 ya da 5'ten çok ağaç çizdiği görülmüştür. Okulda toplam 6 öğrencinin 'devrik ağaç' çizdiği resimler arasında ağaçlar kimi resimlerde 'ormancı' tarafından kesilmekte olduğu görülmüştür.

Tablo 7. Araklı Taştepe İlk ve Orta Okulu öğrencileri tarafından çizilen V. Grup öğeleri

V. GRUP	Ağaç Yoğunluğu					
	0 ağaç	1 ağaç	2 ağaç	3 ağaç	4 ağaç	5 ağaç ve daha fazlası
I. Sınıf	1	1	3	6	4	15
	%3,3	%3,3	%10	%20	%13,3	%50
II. Sınıf	0	4	3	4	4	16
	%0	%12,9	%9,7	%12,9	%12,9	%51,6
III. Sınıf	0	1	2	2	7	20
	%0	%3,1	%6,2	%6,2	%21,9	%62,5
IV. Sınıf	0	0	3	2	4	21
	%0	%0	%10	%6,7	%13,3	%70
V. Sınıf	0	1	0	3	3	26
	%0	%3	%0	%9,1	%9,1	%10,4
VI. Sınıf	0	0	4	2	3	23
	%0	%0	%12,5	%6,2	%13,3	%71,9
VII. Sınıf	0	2	2	2	4	20
	%0	%6,7	%6,7	%6,7	%13,3	%66,7
VIII. Sınıf	0	5	4	5	0	17
	%0	%16,1	%12,9	%16,1	%0	%54,8
TOPLAM	1	14	21	26	29	158
	%0,4	%5,6	%8,4	%10,4	%11,6	%63,5

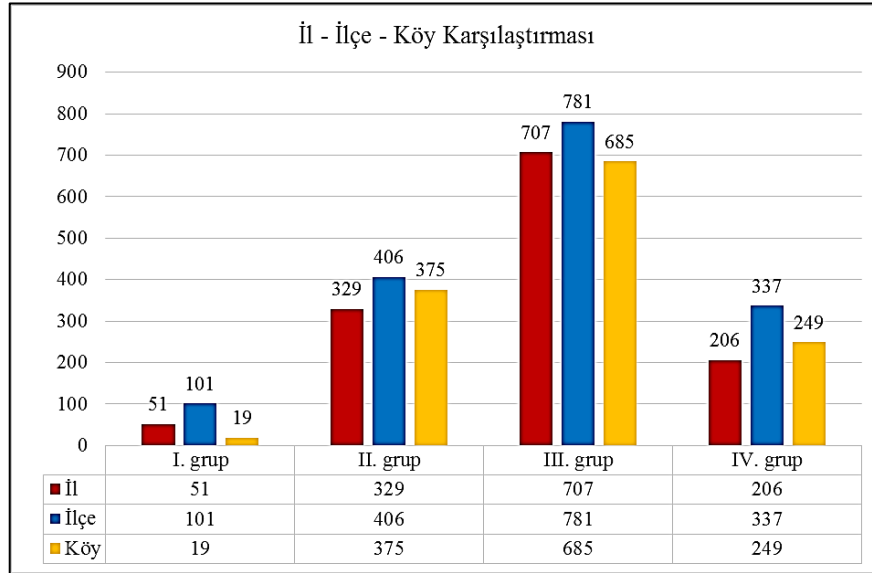
3.2. Yaşam Alanının (Konum) Orman Algısına Etkisi

Bu bölümde konumun orman algısına etkisini tespit etmek için iki farklı analiz yapılmıştır. Birincisinde şehir merkezi, ilçe merkezi ve köy de eğitim gören öğrencilerin orman resimleri arasındaki fark tespit edilmek istenmiştir. İkincisinde ise farklı ilçelerde konumlanmış iki köy okulu arasındaki orman algısının fark gösterip göstermediği tespit edilmek istenmiştir.

3.2.1. İl Merkezi, İlçe Merkezi ve Köy Okulları Arasındaki Orman Algısı

Söz konusu analize il merkezini temsilen Trabzon İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu, ilçe merkezinin temsilen Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu ve Maçka Cumhuriyet Ortaokulu ve köy okulunu temsilen ise Maçka Çatak İlkokulu ve Ortaokulu ile Maçka Başar İlkokulu ve Ortaokulu katılmıştır.

Analiz sonucunda bu okullar arasında birinci ve dördüncü grup için konumun orman algısında etkili olduğu, ikinci ve üçüncü grup için ise etkisiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Ek 7).



Şekil 47. İl- İlçe- Köy karşılaştırması grafiği

Test sonucunda I. grup öğeleri (piknik, kamp, salıncak, uçurtma, bank, vb.) ile IV. grup öğelerinin (çocuk, ev, yol, tarla, otomobil, köprü, vb.), okulların bulunduğu konumlar arasında fark gösterdiği gözlenmiştir. Örneğin; I. grup içerisinde yer alan ‘kamp’ figürü il merkezinde bulunan okullardaki öğrenciler tarafından % 5,3 oranında, ilçe merkezinde bulunan öğrenciler tarafından % 9,5 oranında çizilirken köyde bulunan öğrenciler tarafından hiç çizilmemiştir. Aynı şekilde ‘salıncak, kamp ateşi, bank’ gibi figürler il ve ilçe merkezindeki okullar tarafından çizilirken, köyde eğitim gören öğrenciler tarafından çizilmemiştir. IV. grup içerisinde bulunan ‘tarla’ figürü ise ilçe merkezinde ve köyde konumlanan okullardaki öğrenciler tarafından tercih edilirken il merkezinde bulunan okulda eğitim gören 305 öğrenci arasında yalnızca 1 öğrenci tarafında kullanılmıştır.



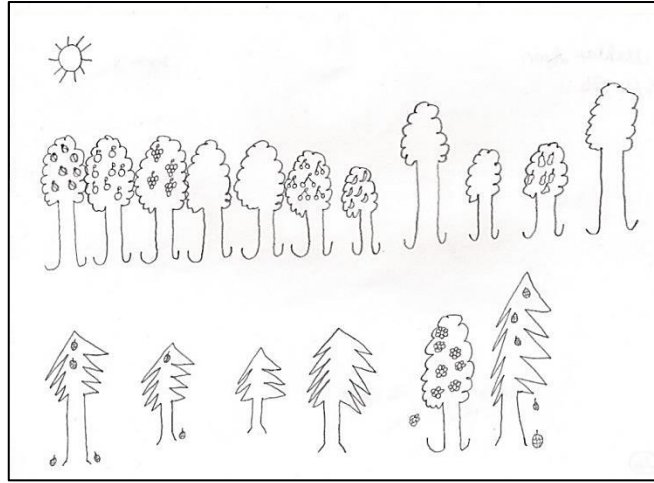
Şekil 48. İsmet Paşa Ortaokulu 5. Sınıf öğrenci tarafından yapılan ve ormanların toprak kaymasında karşı korucuyu fonksiyonu olduğunu anlatan resim

II. grup (martı, kelebek, kedi, köpek, inek, vb.) ile III. grup (güneş, dağ, bulut, nehir, çimen, vb.) öğelerinin öğrenciler tarafından resmedilmesinde yaşanan coğrafyanın önemli olmadığı, her yerde bu tip figürlerin sıkça kullanıldığı görülmüştür. II. grup içerisinde yer alan ‘martı’ figürü resimlerin % 32,4’sinde, ‘kelebek’ figürünün ise resimlerin % 24’ünde bulunduğu, III. grup elemanları içerisinde yer alan ‘güneş’ figürünün resimlerin % 63,5’inde, ‘çiçek’ figürünün resimlerin % 35,2’sinde bulunduğu gözlenmiştir.



Şekil 49. Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu 1.sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim örneği

Ağaç yoğunluğunu incelediğimiz zaman ise bu okullarda bulunan öğrencilerin toplam % 7,4'ünün resimlerinde 1 adet ağaç kullandığı, % 52,8'inin ise 5 ve daha fazla ağaç kullandığı görülmüştür. İlçe merkezinde bulunan okulda eğitim gören öğrencilerin tamamı orman resimlerinde ağaç kullanırken il merkezinde öğrencilerin % 97,4'ü ve köydeki öğrencilerin % 98,3'ü resimlerinde ağaç figürüne yer vermiştir. 'Devrik ağaç' ve 'fidan' figürlerinin kullanım yoğunluğu ilçe merkezi ve köy okullarında aynı iken, il merkezinde bulunan okulda ise daha az olduğu tespit edilmiştir.



Şekil 50. Maçka Başar İlkokulu 4. Sınıf öğrencisi tarafından çizilen ağaç türleri resmi



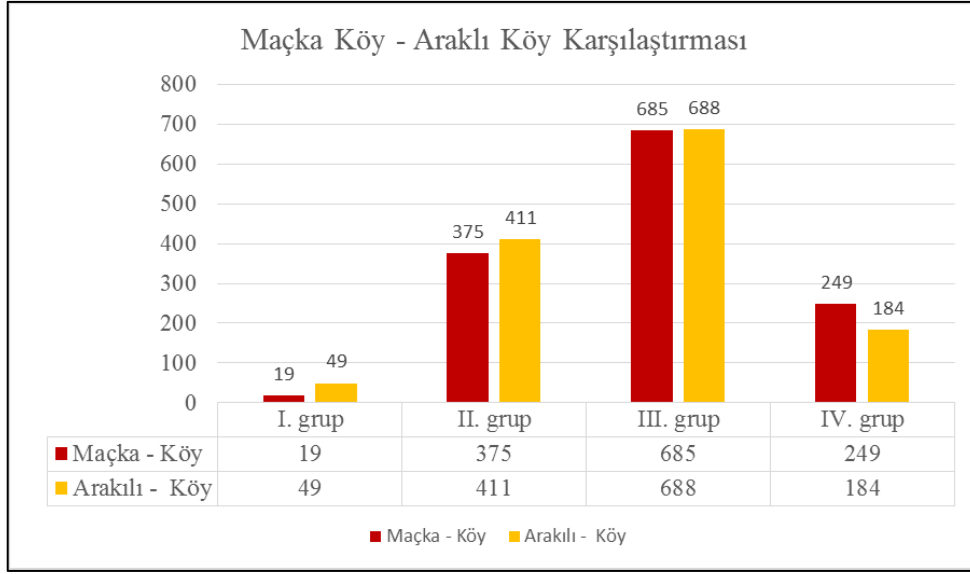
Şekil 51. Trabzon İsmet Paşa Ortaokulu 7. Sınıf öğrenci tarafından çizilen, ormanların tahrip edilmesinden dolayı ormanda yaşayan hayvanların araba ile başka yere taşındığını anlatan resim örneği

3.2.2. İki Farklı İlçede Bulunan Köy Okulları Arasındaki Orman Algısı

Bu analizde aynı il içerisindeki orman serveti ve ormana olan mesafesi arasında fark olan iki farklı ilçede bulunan iki farklı köy okulları seçilmiştir. Maçka ilçesinin köy okulu olarak Çatak İlkokulu ve Ortaokulu ile Başar İlkokulu ve Ortaokulu, Araklı ilçesinin köy okulu olarak ise Taştepe İlkokulu ve Ortaokulu analize katılan okullar olmuştur. Analiz için Maçka ilçesinden 295, Araklı ilçesinden ise 249 olmak üzere toplam 544 öğrenci ile resim çalışması yapılmıştır.

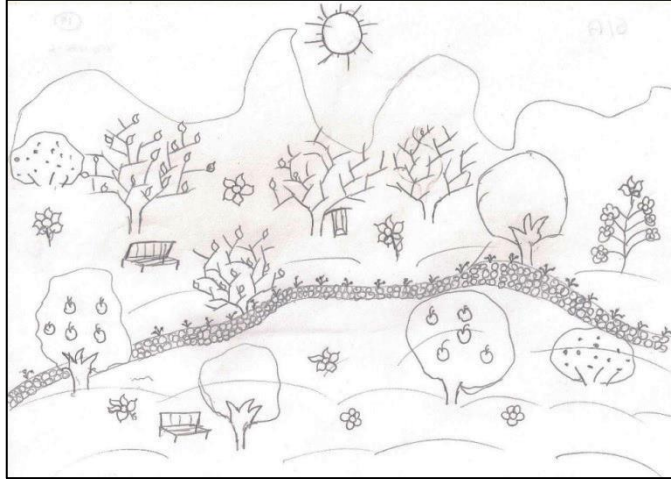
Yapılan resimlerdeki incelemeler diğer tüm analizlerde yapılanlar gibi olup, çizilen öğeler 5 farklı grupta toplanmıştır. Okullarda gruplar bazında yapılan Ki-Kare testi sonuçları Ek 8’de gösterilmektedir.

Yapılan testler sonucu öğrenciler tarafından çizilen resimlerdeki bütün grupların konumu ile ilişki içerisinde olduğu tespit edilmiştir.



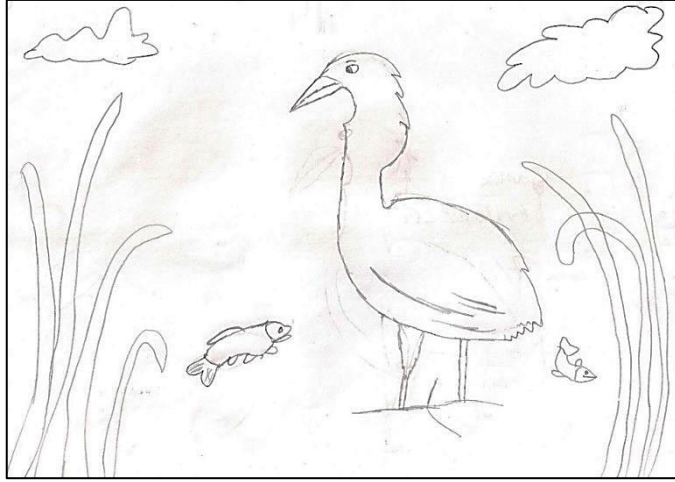
Şekil 52. Maçka Köy- Araklı Köy karşılaştırması

I. grup öğeleri Maçka köy okullarından 19 kez kullanılırken, Araklı köy okulunda kullanım sayısı 46 olmuştur. Öğrenciler tercih ettiği II. grup hayvan figürleri, Maçka köy okullarından her bir sınıfta ortalama 46 figür iken Araklı köy okulunda figür sayısı 51'e kadar çıkmıştır.



Şekil 53. Araklı Taştepe Ortaokulu 6. Sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim

Ağaç yoğunlukları incelendiği zaman Maçka köy okullarında 5 öğrencinin, Araklı köy okulunda ise 2 öğrencinin orman resimlerinde 'ağaç' figürü yapmadığı gözlenmiştir.



Şekil 54. Araklı Taştepe Ortaokulu 7. Sınıf öğrencisi tarafından ağaç kullanılmadan çizilen orman resmi

Maçka köy okullundan öğrencilerin % 57'sinin resimlerinde 5 ve daha fazla ağaca, % 6,4'ünün ise 1 ağaca yer verdiği görülmüştür.

Araklı köy okullunda ise bu rakamlar 5 ve daha fazla ağaç için % 63, 1 ağaç için ise % 5,6 olmuştur. Maçka köy okullarında her sınıfta ortalama en az 1 öğrenci tarafında çizilen 'devrik ağaç/dip kütüğü' figürüne Araklı köy okullunda ise ortaokula kadar rastlanmayıp 6. ve 8. sınıf öğrencileri tarafında çizildiği görülmüştür.

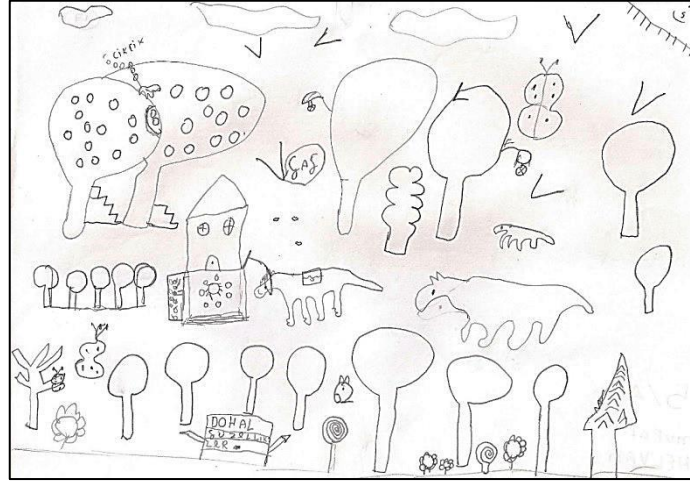


Şekil 55. Maçka Başar İlkokulu 1.sınıf öğrencisi tarafından yapılan ağaçsız orman resmi

4. SONUÇ

Araştırma kapsamında dört farklı konum içerisinde seçilen 5 farklı ilkököl ve ortaokul ile yürütölen bu çalışmada, öğrencilerin orman algısındaki değişimleri gözlenmiştir. Yapılan istatistiksel analizlerde okullar arası eğitim ya da konuma bağılı orman algılarında farklılıklar olduğı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin orman algısına ilişkin yaptırılan bu resimlerde, çizilen figürler gruplandırma yapılmadan genel değerlendirildiğinde, ortalama olarak en çok çeşit figür kullanan okul, Araklı köy okulu olan Araklı Taştepe İlkokulu ve Ortaokulu olmuştur. Bu okulu Maçka ilçe okulları olan Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokul ile Cumhuriyet Ortaokul takip etmiştir. En az çeşitlilik kullanan okul ise il merkez okulu olan Trabzon İsmet Paşa İlkokulu ve Ortaokulu'dur.



Şekil 56. Araklı Taştepe Ortaokulu 5. sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim

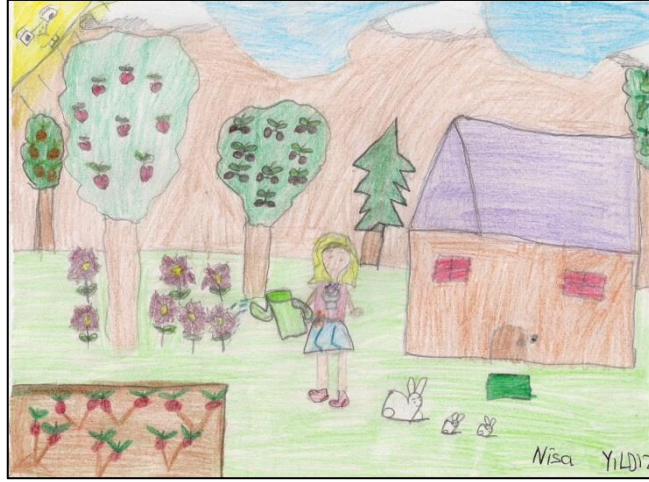
Araştırmaya katılan okullardaki öğrencilerin çizdiği tüm figürler toplanıp birim bazına indirildiği zaman ilkököl öğrencilerinin ortaokul öğrencilerine göre resimlerinde daha fazla figüre yer verdiği tespit edilmiştir. İlkokul öğrencileri içinde en fazla figür kullanımı 3. sınıf öğrencileri tarafından, en az figür kullanımı ise 1. sınıf öğrencileri tarafından olmuştur. Ortaokul kademesinde ise resimlerinde en fazla figüre yer veren sınıf 5. sınıf olurken en az figür 8. sınıf öğrencileri tarafından kullanılmıştır.

‘Piknik/kamp, kamp ateşi, çadır, salıncak/hamak, bank, bayrak/ tabela, uçurtma, yangın, çöp ve çöp kutusu’ figürlerini barındıran I. grup öğelerinin birim bazında en yoğun Araklı köy okulunda eğitim gören öğrenciler tarafından ve küçük farkla Trabzon merkez okullunda da yoğun olarak kullanıldığı görülmüştür. Bu iki okula kısayla Maçka merkez okullarında ve Maçka köy okullarında bu figürler oldukça seyrek tercih edilmiştir. Bu grup içerisinde en çok kullanılan figür ‘piknik/kamp’ figürü olurken en seyrek kullanılan figürler ‘uçurtma, yangın, çadır’ figürleri olmuştur.



Şekil 57. Trabzon İsmet Paşa İlkokulu 4. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim

‘Martı/kuş, kuş yuvası, kelebek, arı, arı kovanı, kedi/köpek, inek, geyik, balık, ördek, fil, zürafa, aslan, tavşan, uğur böceği, kaplumbağa, ayı, mağara, tırtıl/yılan, salyangoz, at’ figürlerini barındıran II. grup öğelerinin en yoğun Araklı köy okullu tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu okulu sırasıyla takip eden okullar ise birbirlerine yakın oranları ile Maçka merkez okulları ve Maçka köy okulları olup bu figürleri en az kullanan okul Trabzon il merkezinde bulunan okul olmuştur. Grup içerisinde ‘martı/ kuş, kelebek’ figürleri öğrenciler tarafından sıkça tercih edilen figürler olurken, ‘ fil, at, salyangoz’ figürleri öğrenciler tarafından oldukça az tercih edilen figürler olmuştur.



Şekil 58. Trabzon İsmet Paşa İlkokulu 4. sınıf öğrencisi tarafından yapılan resim

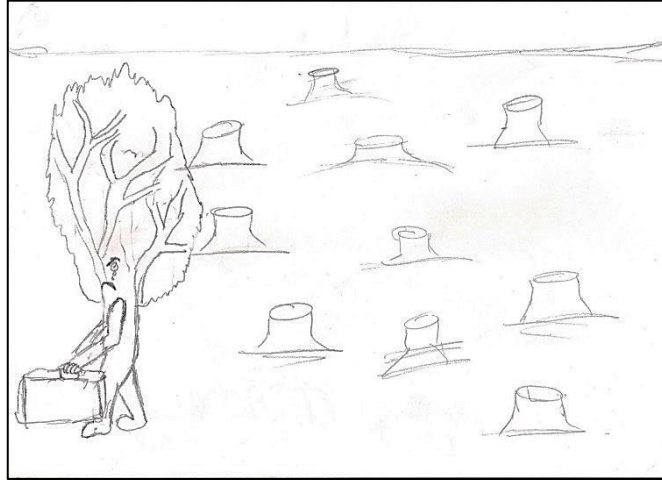
‘Güneş, dağ, bulut, yağmur, gökkuşağı, nehir/göl, çiçek, çimen, mantar’ figürlerinin barındıran III. grup bütün okullar tarafından fazla kullanılmıştır. Aradaki küçük farklılıklara rağmen en fazla Araklı köy okulunda kullanılırken Maçka ilçe merkez okulunun ise az bir farkla daha az kullandığı, Trabzon merkez okulu ile Maçka köy okulunun hemen hemen aynı oranda en az kullandığı tespit edilmiştir. ‘Güneş’ figürünün en yoğun tercih edildiği bu grup içerisinde ‘mantar’ figürü en az kullanılan figür olmuştur.



Şekil 59. Maçka Başar Ortaokulu 7. Sınıf öğrencisi tarafından çizilen resim

‘Çocuk, ev, patika/ev yolu, tarla/çit, yol, köprü, tünel, çeşme, otomobil, diğer taşıtlar, balta/testere’ figürlerini barındıran IV. grup öğelerinin en yoğun kullanıldığı okullar Maçka ilçe merkezinde konumlanmış olan okullar olmuştur. Bu okulları Maçka köy okulları takip ederken en az kullanım Trabzon il merkezinde eğitim gören öğrenciler tarafından olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler tarafından en çok tercih edilen figür ‘çocuk’ olurken en az ‘tünel ve çeşme’ figürleri tercih edilmiştir.

Ağaç yoğunluklarının karşılaştırıldığı V. grup içerisinde resimlerinde en yoğun ağaç kullanan okul öğrencilerinin Araklı köy okulunda eğitim gören öğrencilerdir. En az ağaç yoğunluğunu çizen okul öğrencileri ise Trabzon merkez okulunda eğitim gören okullar olduğunu tespit edilmiştir.



Şekil 60. Araklı Taştepe Ortaokulu 8. Sınıf öğrencisi tarafından çizilen, ağaç kesimi nedeniyle ormanı terk etmek zorunda kalan ağacı anlatan resim

5. ÖNERİLER

Yaşamın içinde bu kadar büyük yer kaplayan ve gelecekte oldukça fazla öneme sahip olduğu bilinen ormanlar hakkında çocukluk çağındaki bireylerin ne denli yetersiz bilgiye sahip oldukları, yapılan araştırmalarla saptanan bir gerçektir. Küçük yaşta öğrenilen değerlerin bireyin tüm hayatı boyunca önemsedığının bilindiği günümüzde, orman algısının da çocukluk çağında doğru ve yeterli bir şekilde öğretilmesinin, söz konusu kuşak ve gelecek kuşaklar adına ormanları tanımaya ve korumaya yönelik çok önemli adımlar olduğu düşünülmektedir.

Orman algısının, eğitimle yıldan yıla artmadığının tespit edildiği bu çalışmada, eğitiminde orman bilgisinin öğrencilere eksik ya da yetersiz aktarıldığı gözlenmiştir. Öğrencilerin ilkokul ve ortaokul eğitimi boyunca aldıkları hiçbir ders içerisinde ünite olarak bütünüyle orman bilgisine yer verilmemektedir.

Eğitimdeki orman algısının artırılması ve var olan eksikliğin giderilmesi durumunda ilkokul ve ortaokuldan mezun olacak olan öğrencilerin, gelecekte ormanlara karşı daha duyarlı bireyler olabileceği düşünülmektedir. Müfredata eklenecek ormanı doğru ve doğrudan anlatan bir ünite ile öğrencilerin, ormanların gerçek önemini kavrayabileceği düşünülmektedir.

Öte yandan yapılan bu araştırma sonucunda kentte yaşayan öğrencilerin kırsal kesimde yaşayan öğrencilerin yanında, orman resimlerini yaparken hayal güçlerinin çok sığ kaldığı da tespit edilmiştir. Kırsal kesimde yaşayan öğrencilerin yaşadıkları çevre itibari ile ormanı daha iyi tanıma ve gözlemlene fırsatına eriştiği görülmüştür.

Kentte yaşayan öğrencilerin ormanı daha iyi tanınması için onlara, ormanlarda daha fazla vakit geçirebilme fırsatları yaratılmalıdır. Bu fırsatların sağlanabilmesi adına valilik veya belediye desteğiyle kent merkezlerinde, kent ormanlarının alanlarının artırılması ve şehir sakinlerinin bu tip alanlarla daha fazla vakit geçirebilmeleri sağlanmalıdır. Bu durum sadece ilkokul ve ortaokul öğrencilerinde bir orman algısı oluşturmakla kalmayıp uzun vadeli düşünüldüğünde, kent ormanlarında kaliteli zaman geçirme fırsatını bulabilen kent sakinleri içinde bu alanları korumaya yönelik bir orman bilincinin oluşması sağlayacaktır.

Öğrenciler arasında orman algısına yönelik bilinci oluşturabilmek amacıyla Milli Eğitim ile sivil toplum örgütlerinin desteği alınarak, öğrencilerin orman ve çevre ile ilgili

gün ve haftaları eğitici faaliyetler eşliğinde kutlamalarının etkili olacağı düşünülmektedir. Hâlihazırda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından da resmi olarak kutlanmasına izin verilen 21- 26 Mart arasında “orman haftası” kutlamaları ve haziran ayının ikinci haftası içinde kutlanan “çevre haftası” kutlamalarının daha etkin ve eğitici bir şekilde planlanması gerekmektedir.

Düzenlenecek olan okul gezileri ile öğrencilerin sadece kendi öğretmenleri tarafından bilgilendirilmeleri yeterli olmayacaktır. Öğretmenlerinin yanı sıra ormanlar konusunda yeterli donanıma sahip uzman kişilerin de bu gezilere katılmaları ve bahsi geçen kişilerin öğrencilere hem eğlenceli hem de eğitici bir şekilde ormanı tanıtmalarının, söz konusu gezilerinin öğrenciler için güzel bir anı olmanın yanında, görerek öğrenecekleri bilgilerinin daha akıllarında kalıcı olacağına inanılmaktadır.

Araştırma içerisinde öğrencilerin ilkökul ve ortaokul eğitimleri boyunca aldıkları eğitim incelendiğinde, orman algısının oluşmasına yönelik konuların yetersiz olduğuna değinilmiştir. Ancak öğretmenlerin lisans eğitimleri sırasında aldıkları eğitimler içerisinde ormanları tanıtmaya ve öğretmeye yönelik ne derece eğitim aldıkları bilinmemektedir. Öğretmeler için bu konuda eğitimlerinden çok, öğretmen adayı olan genç kuşaklarda ormanları korumaya, tanımaya ve tanıtmaya yönelik bir sosyal sorumluluk bilinci oluşturmak daha önemlidir. Bu bilince sahip olacak olan öğretmen adaylarının, gelecek kuşakları da bu bilinç ile eğiteceği inanılmaktadır. Bunun için öğretmen adayları için doğayı ve ormanı korumaya yönelik eğitici seminer programlarının hazırlanmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

6. KAYNAKLAR

- Acar, H., 2009. Doğal Peyzaj Elemanlarının Oyun Olanaklarının Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Akçil, M., Parametrik Testler, AKÜ, Eğitim Bilimleri, Afyon.
- Arkış, S., 1992. The Effect of Water Conservation Unit Integrated into 6 th Grade Junior High School Science Curriculum, Msc. Thesis, METU, Ankara.
- Aslan, S., Alkan, H. ve Eker, M., 2008. 2/B Uygulamasına İlişkin Bazı Sorunlar: Isparta-Aksu Yöresi Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 101-108.
- Batu, F., 1995. Uygulamalı İstatistik Yöntemler, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, No: 179, Trabzon, 135,173-179.
- Genç, H., Demirkaya, H. ve Karasakal, G., 2008. İlköğretim Öğrencilerinin Ormana İlişkin Görüşleri: Nitel Bir Araştırma, MAE Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Burdur, 150- 166.
- Kayalı, H., 2010. İlköğretim İkinci Kademe Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ormana Yönelik Tutumları, Marmara Coğrafya Dergisi, 11, 65- 77.
- Köseoğlu, M. ve Yamak R., 2004. Uygulamalı İstatistik, Celepler Matbaacılık, Trabzon, 1, 120- 129.
- Landau S. and Everitt B. S., 2004. A Handbook of Statistical Analyses Using SPSS, Chapman & Hall/ CRC, Washington, DC.
- Özdemir, O., 2010. Doğa Deneyimine Dayalı Çevre Eğitiminin İlköğretim Öğrencilerinin Çevrelerine Yönelik Algı ve Davranışlarına Etkisi, PÜ, Eğitim Fakültesi Dergisi, Pamukkale, 27, 125- 138.
- Seçgin, F., Yalvaç, G. ve Çetin, T., 2010. İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Karikatürler Aracılığıyla Çevre Sorunlarına İlişkin Algıları, International Conference on New Trends in Education and Their Implications, Antalya, 391- 398.
- Sivaslıoğlu, A. ve Türkmen A., 2014. Resimli Türkçe Sözlük, Özyürek Yayınevi, İstanbul, 322.
- Tanrıverdi, B., 2009. Sürdürülebilir Çevre Eğitimi Açısından İlköğretim Programlarının Değerlendirilmesi, KÜ Eğitim ve Bilim, Kocaeli, 34, 151, 89- 113.
- Türedi, N., 2008. İstatistik ve İhtimale Giriş, Celepler Matbaacılık, Trabzon.

Türedi, N., 2010. Uygulamalı İstatistik Yöntemler, Celepler Matbaacılık, Trabzon, 213-226.

Türkiye Orman Varlığı, 2014, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Müdürlüğü, Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı, Yayın No: 115, 5.

Trabzon İl Çevre Durum Raporu, Trabzon Valiliği, İl Çevre Orman Müdürlüğü, 2010.

URL -1, <http://www.tdk.gov.tr/>, 12 Kasım 2014

URL-2, <http://trabzonobm.ogm.gov.tr>, 12 Kasım 2014

Ünlü, M., 2001. İlköğretim Okullarında Coğrafya Eğitimi ve Öğretimi, Marmara Coğrafya Dergisi, İstanbul, 3, 2, 31- 48.

ÖZGEÇMİŞ

13. 06. 1988 tarihinde Trabzon'da doğdu. Ortaöğretiminin Trabzon Fatih Süper Lisesi'nde tamamladı. 2007 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Mühendisliği Bölümü'nde başladığı lisans eğitimini 2012 yılında tamamladı. 2012 sonbahar döneminde Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrenimine başladı. Halen öğrenimine devam etmektedir. Bildiği yabancı dil İngilizce'dir.